

Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) jako příslušný orgán státní správy podle § 108 odst. 1 písm. b) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“) a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, na základě výsledků veřejné konzultace uskutečněné podle § 130 a konzultace podle § 131 Zákona, rozhodnutí Rady Úřadu podle § 107 odst. 8 písm. b) bod 2 a k provedení § 51 Zákona vydává opatřením obecné povahy

analýzu trhu č. A/12/XX.2006-Y,

trh č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací.

Článek 1

Výsledky analýzy relevantního trhu

(1) Úřad analyzoval relevantní trh č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací¹⁾ (dále jen „relevantní trh“).

(2) Na základě analýzy Úřad konstatuje, že relevantní trh není efektivně konkurenčním trhem, neboť na něm působí podnik s významnou tržní silou a nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropských společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Článek 2

Návrh na stanovení podniku s významnou tržní silou

Na základě analýzy relevantního trhu Úřad navrhuje stanovit podnikem s významnou tržní silou na tomto trhu společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. se sídlem Olšanská 55/5, Praha 3, IČ: 60193336.

Článek 3

Návrh povinností, které Úřad hodlá uložit za účelem nápravy

(1) Úřad navrhuje uložit podniku s významnou tržní silou podle čl. 2 povinnosti podle jednotlivých písmen § 51 odst. 3 Zákona, a souvisejících opatření obecné povahy:

- a) průhlednosti podle § 82 Zákona, zejména
 1. uveřejnit referenční nabídku přístupu (včetně popisu příslušných nabídek, smluvních podmínek a cen),
 2. uveřejňovat informace týkající se přístupu k síti (včetně účetních informací, smluvních podmínek, technických specifikací, síťových charakteristik a cen),
- b) nediskriminace podle § 81 Zákona, zejména

¹⁾ Opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/05.2006-21.

1. uplatňovat rovnocenné podmínky za rovnocenných okolností pro ostatní podnikatele,
 2. poskytovat ostatním podnikatelům služby a informace za stejných podmínek a ve stejné kvalitě, v jaké je poskytuje pro služby vlastní;
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona, tak aby
1. při určování cen na maloobchodní i velkoobchodní úrovni bylo prokazatelné, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování,
 2. byly k dispozici podklady pro ověření nákladů a výnosů za jednotlivé služby;
- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona, zejména
1. povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na využívání a přístup k jeho specifickým síťovým prvkům,
 2. Úřad stanoví k těmto povinnostem technické, provozní a další podmínky zajišťující spravedlnost, proporcionalitu a včasnost;
- e) nenavrhuje se;
- f) nenavrhuje se;
- g) nenavrhuje se.

Článek 4

Uplatnění regulace cen

Analýza neprokázala, že na trhu dochází k uplatňování nepřiměřeně vysokých cen v neprospěch koncových uživatelů. Úřad proto nenavrhuje regulaci cen.

Článek 5

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem ode dne uveřejnění v Telekomunikačním věstníku.

Odůvodnění

Část A

Úřad podle § 51 až 53 Zákona provedl analýzu relevantního trhu č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací. Relevantní trh je vymezen a definován v souladu s doporučením Komise o relevantních trzích produktů a služeb ze dne 11. února 2003 (C(2003)497).

Analýza relevantního trhu byla provedena podle Metodiky uvedené v části B tohoto odůvodnění; návrh Metodiky byl v předstihu zveřejněn 11. října 2005 na diskusním místě, upraven podle obdržných připomínek a její konečné znění odsouhlasil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Metodika byla zveřejněna dne 21. prosince 2005 spolu s tabulkou vypořádání připomínek. Analýza relevantního trhu je uvedena v části C a zdůvodňuje výroky obsažené v člancích 1 až 4 tohoto opatření obecné povahy. Výsledek konzultace s ÚOHS je uveden v části D tohoto odůvodnění. Vypořádání připomínek z konzultace podle § 130 Zákona je uvedeno v části E.

Část B – Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice (dále „Metodika“)

1. Východiska Metodiky

1.1 Legislativní rámec

Český telekomunikační úřad provádí analýzu relevantních trhů v oboru elektronických komunikací v souladu

a) s platnými právními předpisy České republiky pro oblast elektronických komunikací:

- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 430/2005 Sb., kterou se stanoví kritéria pro posuzování, zda má více subjektů společnou významnou tržní sílu na relevantním trhu elektronických komunikací (dále jen „Vyhláška“),
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/05.2006-21 (dále jen „Opatření“);

b) s předpisy regulačního rámce EU pro oblast elektronických komunikací:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací („rámcová směrnice“),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací („autorizační směrnice“),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací („směrnice o univerzální službě“),

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení („přístupová směrnice“),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací („Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“),
- Směrnice Komise 2002/77/ES o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací,
- Rozhodnutí Komise 2003/548/ES o minimálním souboru pronajatých okruhů s harmonizovanými vlastnostmi a o souvisejících normách podle článku 18 směrnice o univerzální službě;

c) s ostatními příslušnými dokumenty Evropské komise:

- Doporučení Komise o oznámeních, časových omezeních a konzultacích uvedených v článku 7, Směrnice 2002/21/EC Evropského parlamentu a rady ze dne 7. března 2002 o společném regulačním rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (C(2003)2647 finální),
- Doporučení Komise o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které jsou citlivé k regulaci ex ante v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (C(2003)497) ze dne 11. února 2003 („Doporučení o příslušných trzích“),
- Vysvětlující memorandum týkající se doporučení Komise o příslušných trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací náchylné k regulaci ex ante v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (C(2003)497) ze dne 11. února 2003,
- Seznam standardů a/nebo specifikací pro sítě a služby elektronických komunikací a přidružených zařízení a služeb (OJ C331, str. 32) ze dne 31. prosince 2002,
- Pokyny Komise týkající se analýzy trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro sítě a služby elektronických komunikací (2002/C 165/03) ze dne 11. července 2002),
- Pracovní materiál Evropské regulační skupiny (ERG), týkající se konceptu významné tržní síly pro nový regulační rámec, ref: ERG (03) 09 rev3 – září 2005.

1.2 Základní etapy analýzy relevantních trhů

Proces analýzy relevantních trhů probíhá ve třech etapách:

a) definování relevantního trhu

Východiskem procesu definování relevantního trhu je stanovení jednotlivých relevantních trhů elektronických komunikací v Opatření. Při definování každého relevantního trhu jej Úřad vymezuje z hlediska věcného, územního a časového.

b) vlastní analýza relevantního trhu

Cílem analýzy takto vymezeného relevantního trhu je stanovení, zda je trh efektivně konkurenční nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém období konkurenčním trhem stane. V případě, že Úřad neshledá na základě výsledků analýzy trh

efektivně konkurenčním a pokud nelze důvodně očekávat, že se jím v přiměřeném časovém období stane, Úřad konstatuje, že takový trh je určený pro regulaci ex ante a stanoví subjekt(y) s významnou tržní silou na daném relevantním trhu.

Stanovení subjektu s významnou tržní silou Úřad provede na základě zkoumání kritérií, která jsou uvedena v Opatření.

Analýza trhu se zaměřením na určení subjektů s významnou tržní silou je východiskem při rozhodování o uplatnění, popřípadě zrušení regulačních opatření. Úřad zohledňuje současnou situaci na trhu a předpokládaný budoucí vývoj relevantního trhu ve vymezeném časovém horizontu.

c) návrh povinností a zákazů (dále jen „nápravná opatření“)

Úřad v souladu s ustanoveními § 51 odst. 3, 4 a 9 Zákona navrhne jednu nebo zároveň několik povinností podniku (podnikům) s významnou tržní silou, a to jako prevenci, popř. za účelem zlepšení konkurenčního prostředí.

Úřad při návrhu povinností sleduje zejména tyto celkové zásadní cíle regulačního rámce EU:

1. prosazování hospodářské soutěže,
2. přispění k rozvoji vnitřního trhu,
3. prosazování zájmů koncových uživatelů.

Proces volby nápravných opatření tvoří na sebe navazující etapy:

1. analyzování cílů ex ante regulace,
2. volba vhodných nápravných opatření odpovídajících těmto cílům,
3. návrh a konkretizace parametrů nápravných opatření.

1.3 Zdroje informací

Při analýze relevantních trhů Úřad využívá informace a data získaná od subjektů trhu jejich vyžádáním (dotazníky), informace z vlastního/zprostředkovaného průzkumu a z veřejně dostupných zdrojů.

2. Metodika

Metodika stanoví postupy a metody uplatňované v jednotlivých etapách provádění analýzy relevantních trhů (viz bod 1.2). Tyto postupy a metody se použijí při analýze relevantního trhu v rozsahu přiměřeném jeho povaze, přičemž zdůvodnění tohoto rozsahu je součástí analýzy každého relevantního trhu.

2.1 Definování relevantního trhu

Relevantním trhem je trh produktů a služeb, které je z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

S ohledem na očekávaný budoucí vývoj a v souladu se zásadami práva na ochranu hospodářské soutěže Úřad při definování jednotlivých relevantních trhů pro účely ex ante regulace provádí jejich vymezení z hlediska věcného, územního a časového.

Úřad závěrem definování relevantního trhu konstatuje zejména:

- a) přítomnost závažných překážek bránících vstupu na relevantní trh, které mají trvalý nebo přechodný charakter,
- b) zda vývoj identifikovaného trhu směřuje v přiměřeném časovém horizontu k rozvoji efektivní konkurence,
- c) zda jsou nedostatky trhu řešitelné pouze na základě práva hospodářské soutěže.

Tato konstatování Úřadu jsou v následující etapě podrobena analýze a konzultacím podle § 130 Zákona.

2.1.1 Věcné vymezení

Věcné vymezení relevantního trhu znamená popis produktů a služeb, které tvoří trh. Produktovým trhem se rozumí skupina produktů a služeb, které jsou vzájemně zaměnitelné či zastupitelné, co se týče jejich vlastností a struktury nabídky a poptávky.

Úřad analyzuje produkty a služby (včetně dílčích služeb, které jsou dosažitelné v rámci dané služby) na základě jejich základních charakteristik, cen, technických parametrů a podmínek jejich typického využívání.

2.1.1.1 Zkoumání zastupitelnosti na straně poptávky

K určení možných náhrad na straně poptávky Úřad vypracuje seznam potenciálních produktů a služeb, které mohou být z hlediska maloobchodního nebo velkoobchodního uživatele vzájemně zaměnitelné a mohou být nahrazeny v případě zvýšení cen nebo v případě jiných změn konkurenčních podmínek.

K posouzení zastupitelnosti na straně poptávky Úřad:

- a) definuje funkčnost služby s ohledem na koncového uživatele,
- b) identifikuje možné substituty na straně poptávky (maloobchodní nebo velkoobchodní),
- c) vyhodnotí substituty na základě konkrétních kritérií, jimiž jsou zejména zamýšlené využití služby, křížová elasticita cen (citlivost poptávky po určité službě na změnu ceny jiné služby) a ceny.

2.1.1.2 Zkoumání zastupitelnosti na straně nabídky

K zastupitelnosti na straně nabídky dochází ve chvíli, kdy poskytovatel služeb převede své zdroje na poskytování cílové služby, tj. i takové služby, která představuje alternativu z hlediska poptávky. Takové převedení zdrojů může omezit tvorbu cen stávajících poskytovatelů služby, neboť jejich prostor pro zvyšování cen je omezen možnou dostupností konkurenční služby. Aby náhrada na straně nabídky byla proveditelná, je třeba, aby bylo možno realizovat přechod schůdným způsobem, za relativně nízké náklady a v krátkém časovém horizontu.

Úřad rozlišuje mezi zastupitelností na straně nabídky a zcela novým vstupem na trh podléhajícím všem bariérám vstupu.

Úřad se při určení zastupitelnosti na straně nabídky zabývá zejména:

a) zkoumáním funkční a technické zastupitelnosti

V tomto případě Úřad zejména zkoumá technické možnosti a kapacitu sítí poskytovatelů, náklady spojené s „přepnutím“ (včetně nákladů příležitosti) a časové možnosti „přepnutí“. Úřad v této souvislosti dále zkoumá potenciální investiční možnosti včetně překážek k investování na trhu.

b) určením náhradních poskytovatelů

Tento krok je zaměřený na určení náhradních poskytovatelů služby, tj. soutěžitelů, kteří aktuálně působí na zkoumaném trhu a souvisejících trzích a těch, kteří mají potenciál se takovými soutěžiteli stát a kteří by mohli – za přiměřené náklady a během přiměřené doby – poskytovat služby nahrazující stávající služby.

Důležitým východiskem pro tento krok je určení infrastruktury sítě, která by mohla být použita k poskytování služby nebo zajištění velkoobchodních vstupů do této služby.

c) zkoumáním regulačních faktorů ovlivňujících zastupitelnost

Úřad zejména zkoumá existenci a povahu regulačních opatření omezujících poskytování dané služby ze strany provozovatelů jiných služeb, případně zkoumá zákonné povinnosti týkající se této služby (např. univerzální služba, požadavek na kvalitu služeb), které mohou znemožnit či omezit využití kapacity infrastruktury.

d) zkoumáním dalších faktorů

K posouzení zastupitelnosti na straně nabídky Úřad zohledňuje i další kritéria, jimiž se řídí především efektivnost a včasnost realizace substituce na straně nabídky na různých trzích.

2.1.1.3 Hypotetický monopolistický test

V případech, kde je to účelné, využije Úřad jako nástroj pro analýzu zastupitelnosti na straně poptávky a nabídky hypotetický monopolistický test. Při provádění testu Úřad zvažuje reakci na malé (5 – 10 %), ale významné trvalé zvýšení ceny, provedené hypotetickým monopolním poskytovatelem příslušné služby takto:

- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by mnoho spotřebitelů uspokojilo své potřeby přechodem na jinou, náhradní službu, místo aby platili navýšenou cenu, Úřad považuje náhradní službu za součást stejného trhu, a současně,
- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by kritické množství poskytovatelů podobných služeb přesunulo své zdroje na poskytování substituční služby, Úřad považuje tyto služby (v závislosti na dalších faktorech) za součást stejného trhu.

2.1.2 Územní vymezení

Územním vymezením relevantního trhu se rozumí území (geografický trh), na němž dotčené subjekty vystupují na straně nabídky a poptávky daného produktu, přičemž jsou na daném území soutěžní podmínky dostatečně podobné a jsou odlišitelné od soutěžních podmínek na jiném území.

Při územním vymezování trhu Úřad zohledňuje národní trh a pouze v případech, kdy konkrétní kritéria indikují odlišné (obvykle menší) geografické trhy, zvažuje vymezení jiných geografických trhů.

2.1.3 Časové vymezení

Relevantní časový rámec může být pro různé trhy odlišný. Základem pro stanovení časového rámce je vymezení provedené Zákonem, který vymezuje toto období na dobu 1 až 3 let. Úřad časově vymezuje jednotlivé trhy v závislosti na současné situaci na trhu a zejména na jeho očekávané dynamice vývoje.

2.2 Analýza relevantního trhu

Účelem analýzy relevantních trhů je zjištění, zda trh je efektivně konkurenční) nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém horizontu efektivně konkurenčním stane. Pokud Úřad analýzou doloží, že na relevantním trhu existuje podnik s významnou tržní silou, zkoumá problémy, které by nastaly nebo mohly nastat v případě, že by podnik s významnou tržní silou jednal ve svém vlastním zájmu a nezávisle na zájmech svých zákazníků i na konkurenčních omezeních představovaných ostatními podnikateli na trhu.

Efektivně konkurenčním trhem není trh, na němž působí jeden nebo více podniků s významnou tržní silou a kde nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropských společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Proto Úřad provede analýzu trhu s cílem zjistit:

- a) zda-li některý podnik na trhu takovou významnou tržní silou nedisponuje,
- b) zda problémy identifikované při určení existence významné tržní síly jsou řešitelné na základě nápravných opatření v oblasti hospodářské soutěže.

V případě, že Úřad dojde touto analýzou relevantního trhu k závěru, že trh není efektivně konkurenční, navrhne příslušné nápravné opatření pro ty soutěžitele, jejichž významná tržní síla vedla k nálezů neexistence efektivně konkurenčního trhu.

Úřad, pokud zjistí na základě analýzy relevantního trhu, že tento trh je efektivně konkurenční, rozhodne o zrušení uložených povinností.

Úřad při zkoumání tržních charakteristik vychází zejména z posouzení současné situace a z odhadu očekávaného vývoje. Tyto činnosti jsou prováděny výhledově od doby první analýzy do doby příští analýzy relevantního trhu.

2.2.1 Posouzení významné tržní síly

Pro posouzení existence významné tržní síly na relevantním trhu Úřad využívá ekonomických kritérií, která jsou uvedena v Opatření a ve Vyhlášce. Kritéria jsou posuzována z hlediska očekávaného/předpokládaného vývoje a současných podmínek panujících na daném trhu.

Úřad prokazuje existenci významné tržní síly na základě kombinace těchto kritérií, která však při samostatném posouzení nemusejí být vždy zcela určující.

Úřad při svém hodnocení použije kritéria vhodná pro daný relevantní trh, jejichž výčet je uveden v Opatření, ve Vyhlášce a popřípadě v příslušné judikatuře.

Úřad posuzuje každý trh individuálně, t.j. pro každý případ může stanovit váhy kritérií nezávisle na vahách stanovených pro jiný trh. Toto odůvodní.

Při posuzování existence významné tržní síly Úřad bere v úvahu i případnou existenci stávajících nápravných prostředků.

2.2.1.1 Zkoumání samostatné významné tržní síly

Posuzování samostatné významné tržní síly provádí Úřad zejména s přihlédnutím k těmto základním skupinám kritérií/charakteristik:

- tržní podíl,
- kritéria zaměřená na charakteristiku podniku,
- kritéria související s charakteristikou zákazníků,
- kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu.

Tržní podíl

a) velikost tržního podílu

Tržní podíl je klíčovým indikátorem síly soutěžitele na trhu. I přes značnou váhu tohoto kritéria na posouzení významné tržní síly jsou i při relativně vysokém tržním podílu posuzována ještě další kritéria, která však nemusí mít samostatně určující charakter/váhu.

Úřad při posuzování významné tržní síly vychází z evropského soutěžního práva a přihlíží k velikosti tržního podílu následujícím způsobem:

- Je-li tržní podíl subjektu nižší než 25 %, není pravděpodobné, že by měl subjekt významnou tržní sílu; to může nastat pouze v případě, že Úřad zkoumáním ostatních kritérií shledá velmi silnou podporu existence významné tržní síly.
- Je-li výše tržního podílu subjektu v rozmezí 25 % až 40 %, je možné, že zkoumaný subjekt má významnou tržní sílu.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 40 %, je předpoklad existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 50 %, jde o silný indikátor existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl 75 % a více, jedná se o významnou tržní sílu. Velikost významného tržního podílu již sama o sobě svědčí o existenci významné tržní síly, a proto se další kritéria nepodrobují analýze.

K měření tržního podílu je používáno více měřítek povahy finanční i výkonové, které vycházejí z charakteristiky trhu.

b) vývoj tržního podílu v čase

Při zkoumání podílů na trhu Úřad bere v úvahu zejména směr a rychlost změn, ke kterým z hlediska podílu dochází. Úřad přihlíží k vývoji tržního podílu následovně:

- vysoký tržní podíl, který je během doby stabilní, silně naznačuje existenci samostatné významné tržní síly, zejména je-li pravděpodobné, že se situace nezmění,
- klesající tržní podíl může svědčit o zvyšující se soutěživosti na trhu, avšak nevylučuje existenci samostatné významné tržní síly,

- nestálá velikost tržního podílu může naznačovat neexistenci samostatné významné tržní síly.

Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

V souvislosti s charakteristikou podniku Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

a) celková velikost podniku

Posouzení velikosti podnikatelského subjektu je založeno na komplexním hodnocení jeho majetkové, finanční a výnosové situace a perspektivách vývoje.

b) kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné

Ovládnutí infrastruktury, která není dostupná konkurenčním provozovatelům, přispívá k dominanci. Při posouzení ovládnutí infrastruktury Úřad zejména zvažuje, zda je infrastruktura neduplikovatelná, nebo jen těžko duplikovatelná.

Ovládnutí může být realizováno různými způsoby, například prostřednictvím vlastnických práv (části nebo celé infrastruktury), užíváním nebo existencí přímého případně nepřímého vlivu na infrastrukturu.

c) technologická výhoda nebo převaha

Přednostní popřípadě výlučný přístup k vyspělým technologiím naznačuje dominanci. Toto kritérium Úřad považuje za velmi směrodatné, protože při poskytování služeb v rámci trhu elektronických komunikací se používají velmi složité technologie.

Úřad dále přihlíží k faktorům/skutečnostem, které význam tohoto kritéria při posuzování existence významné tržní síly snižují, zejména jsou to:

- požadavky na vzájemnou provozuschopnost a propojitelnost, zahrnuté v řadě mezinárodních úmluv a dohod, vedou k tomu, že v praxi komunikační technologie vykazují vysokou míru standardizace,
- trhy pro tyto technologie (tj. zařízení, včetně software) jsou většinou otevřené,
- příslušné technologie, byť složité, jsou ve většině případů vyspělé a stabilní,
- Úřad usiluje o to, aby zabránil uplatňování nepřiměřených omezení na nově vznikajících trzích (kde je nejpravděpodobnější, že se uplatní technická inovace).

Úřad považuje za relevantní ukazatele při zkoumání technologického náskoku nebo převahy zejména údaje o investicích do výzkumu a vývoje – včetně nákladů na rozvoj nových služeb.

d) snadný nebo privilegovaný přístup ke kapitálovému trhu nebo finančním zdrojům

Relativně snadný nebo přednostní přístup na kapitálové trhy nebo k jiným zdrojům kapitálu dává provozovatelům velkou výhodu. Tento přístup se v praxi projevuje v levnějších nákladech na financování investičních akcí, tj. nižšími WACC (v porovnání s konkurenty nebo potenciálními novými účastníky trhu) a může působit jako překážka vstupu na trh i jako zdroj zvýhodnění oproti stávajícím konkurentům.

Kritérium je směrodatné na trzích, kde je třeba realizovat nákladné investiční akce (což platí pro celou řadu relevantních trhů).

Z hlediska posouzení přístupu na kapitálové trhy či k jiným finančním zdrojům Úřad zkoumá zejména podíl daného operátora na trhu, vývoj jeho majetkových, finančních a výnosových ukazatelů, vlastnickou strukturu, podnikovou strategii a stabilitu managementu.

e) rozsah a rozmanitost produktů nebo služeb

Nabízí-li jeden provozovatel v rámci jedné nabídky více služeb současně, Úřad přihlíží, zda i konkurenti jsou schopni nabízet stejný sortiment služeb.

f) úspory z rozsahu

Úspory z rozsahu se vztahují k nižším jednotkovým nákladům výroby (a distribuce atd.) v důsledku výroby resp. poskytování velkého množství zboží nebo služeb. Tyto jsou také známy pod pojmem „rostoucí výnosy“ a mohou soutěžiteli umožnit jednat nezávisle na provozovatelích působících v menším rozsahu a bránit vstupu na trh potencionálním konkurentům, kteří by k účinné konkurenci potřebovali dosáhnout velkého „kritického objemu“.

Úspory z rozsahu umožní soutěžiteli získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka. U tohoto kritéria Úřad posuzuje spíše relativní výhody než absolutní úspory z rozsahu a velikosti, které samy o sobě nejsou ukazatelem významné tržní síly.

Výhody, které úspory z rozsahu přináší provozovateli, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně rozsáhlou nabídku. Proto Úřad porovnává tuto dobu s časovým rámcem stanoveným pro daný trh a určuje, zda je tato doba dostatečně dlouhá na to, aby se muselo toto kritérium brát v potaz.

Při hodnocení úspor z rozsahu Úřad zvažuje zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu, existencí souboru služeb a strukturou nákladů.

g) úspory ze sortimentu

Úspory ze sortimentu znamenají nižší jednotkové náklady v důsledku výroby respektive poskytování širokého sortimentu zboží nebo služeb pomocí (částečně) sdílených zdrojů. To může soutěžiteli umožnit jednat nezávisle na provozovatelích, kteří nenabízejí podobně široký sortiment produktů nebo služeb.

Úspory ze sortimentu umožní soutěžiteli získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka.

Výhody, které úspory ze sortimentu přináší provozovateli, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně různorodou nabídku.

Pro posouzení úspor ze sortimentu Úřad zkoumá zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu a s existencí souboru služeb.

h) vertikální integrace

Jestliže poskytovatel nabízí celou řadu produktů na různých úrovních celého tržního řetězce, tj. produkt nebo službu a zároveň jeho velkoobchodní vstupy, Úřad zkoumá, zda je soutěžitel schopen jednat nezávisle na svých konkurentech. Pro posouzení vertikální integrace Úřad zkoumá zejména vlastnické a řídicí vztahy poskytovatele/poskytovatelů působících na trhu a zda konkurenti jsou vertikálně integrovanému poskytovateli schopni konkurovat.

i) rozvinutost prodejní a distribuční sítě

Úřad zkoumá, zda rozvinuté prodejní a distribuční kanály soutěžitele působí jako překážka vstupu na trh a mohou mu umožnit jednání neomezené konkurenty, kteří tyto sítě nemají a pro které by bylo velmi těžké a nákladné je získat či vybudovat. V této souvislosti může Úřad zkoumat i další relevantní faktory, například schopnost soutěžitele rozvíjet a podporovat svou značku.

j) ceny a ziskovost

Soustavně vysoké ceny v porovnání s ostatními podnikateli mohou naznačovat existenci významné tržní síly. Úřad přitom zvažuje, zda vysoké ceny lze zdůvodnit inovační aktivitou či poskytováním různých výhod. Soustavně vyšší ziskovost může rovněž signalizovat existenci významné tržní síly.

Kritéria související s charakteristikou zákazníků

V souvislosti se zákazníky se zvažují zejména tato kritéria:

a) neexistující nebo slabá kompenzační síla na straně poptávky

Podnikatel může získat nebo udržovat významnou tržní sílu, pokud jeho zákazníci nemají možnost přejít k jinému podnikateli.

Zákazníci mohou mít při nákupu služeb z různých důvodů slabou vyjednávací pozici. Projevuje se to nemožností, aby zákazník „pohrozil“ přechodem nebo skutečně přešel ke konkurenčním službám, což může poskytovateli umožnit jednat nezávisle na zákaznících i konkurentech.

Úřad posuzuje, zda kupní síla zákazníků je dostatečná pro omezení tržní síly poskytovatele.

b) náklady na přechod k jinému poskytovateli produktů

Úřad zkoumá, zda relativní výše nákladů, které mohou vzniknout zákazníkovi při přechodu k jinému poskytovateli, umožňuje poskytovatelům jednat nezávisle na zákaznících, kteří tak mají omezenou schopnost využít služeb jiného poskytovatele.

c) překážky přechodu k jinému poskytovateli produktů

Úřad dále posuzuje existenci i jiných překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit (např. existence dlouhodobých smluv).

Kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

Soutěž na trhu se může vyvíjet k vyšší efektivitě, pokud jsou překážky pro vstup na trh a pro další růst na trhu nízké a pokud trvá situace možnosti potenciální konkurence vstoupit na trh.

V souvislosti s konkurencí Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

- existence konkurence,
- existence potenciální konkurence,
- překážky pro vstup na trh,

- překážky prohlubování konkurence.

Neexistence konkurence, ani potenciální konkurence nebo nových účastníků trhu, i když může být způsobena i jinými faktory, je významným ukazatelem, že některý poskytovatel může mít významnou tržní sílu. Toto kritérium je úzce svázáno s překážkami vstupu na trh. Úřad v tomto případě zkoumá, zda lze během časového horizontu posouzení očekávat vstup nových účastníků na trh.

Úřad zvažuje i další překážky vstupu resp. růstu, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru, strategické překážky jako diskriminační ceny stanovené zavedenými provozovateli, vertikální nebo horizontální pákový efekt na trh nebo utopené náklady.

2.2.1.2 Zkoumání společné významné tržní síly

Úřad konstatuje existenci společné významné tržní síly v případě, že dva nebo více soutěžitelů společně zaujímají dominantní postavení s tím, že mezi nimi neexistuje účinná hospodářská soutěž. To je možné na trhu, jehož struktura dovoluje vytvářet předpoklady ke koordinovaným účinkům na tento trh, a to i v případě, kdy mezi těmito subjekty nejsou strukturální nebo jiné vazby. Koordinované jednání musí být reálně možné a během doby udržitelné.

Hlavní kritéria stanovení společné významné tržní síly:

Kritéria pro stanovení společné významné tržní síly jsou stanovena Vyhláškou.

Společnou významnou tržní sílu lze stanovit zejména tehdy, když odpovídá charakteristikám, zejména v oblasti koncentrace nebo průhlednosti trhu.

a) koncentrace trhu

Hlavním ukazatelem tržních podmínek, který může indikovat společnou tržní sílu je vysoce koncentrovaný trh, měřený například Hirschmann-Herfindahlovým indexem (HHI).

Vysoký podíl na trhu a vysoce koncentrovaný trh Úřad považuje za významný ukazatel, kdy příslušné subjekty mohou mít společnou významnou tržní sílu.

b) průhlednost trhu

Nízká průhlednost cenových nabídek produktů a služeb může též svědčit o existenci společné významné tržní síly.

Další kritéria ke stanovení společné významné tržní síly:

a) vyspělost trhu

Při posuzování vyspělosti trhu Úřad posuzuje zejména tempo jeho rozvoje a penetraci.

b) stagnující nebo mírný růst na straně poptávky

Při posuzování vyspělosti trhu Úřad posuzuje zejména tempo růstu poptávky, kdy stagnující nebo jen mírný růst poptávky zvyšuje pravděpodobnost vzniku společné významné tržní síly.

c) malá pružnost poptávky

Snížená citlivost poptávky k cenovým změnám oslabuje motivaci k cenové konkurenci, neboť získat tržní podíl by vyžadovalo vyšší (a potenciálně ztrátové) snižování cen.

Empirická měření elasticity poptávky na trhu Úřad používá, pokud jsou dostupná. Směrodatné jsou také strukturální faktory a důkazy o nákupním chování zákazníků, např. pomocí průzkumů.

d) podobné tržní podíly

Podobné tržní podíly při vyšší koncentraci trhu mohou za jistých okolností oslabovat motivaci k účinné konkurenci mezi dvěma a více soutěžiteli, a proto je Úřad zkoumá při stanovení existence společné tržní síly.

e) stejnorodost produktu

Homogenní (stejnorodé) produkty / trhy služeb a vyspělé technologie (ty, co jsou již nějakou dobu k dispozici a jejichž rychlost inovace se zpomalila) činí porovnání nabídek přehlednější a usnadňují tak koordinaci.

f) podobné nákladové struktury

Subjekty, jejichž nákladové struktury se liší, mohou být méně náchylné k dohodě.

g) nedostatek technické inovace, popřípadě vyspělé technologie

Jedním z ukazatelů, které Úřad v této souvislosti zkoumá, je pravděpodobnost vstupu nových hráčů na trh. Vysoká míra inovace se vyznačuje i vyšší pravděpodobností vstupu nových hráčů na trh, což snižuje možnost vzniku společné významné tržní síly.

h) neexistence přebytku kapacity

Nemá-li žádný poskytovatel významnou nadbytečnou kapacitu, Úřad považuje existenci společné významné tržní síly za pravděpodobnější.

i) velké překážky pro vstup na trh

Úřad zvažuje překážky vstupu na trh, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru.

j) nedostatečná tržní síla na straně poptávky

Úřad posuzuje existenci překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit.

k) nedostatečná potenciální soutěž

Úřad posuzuje existenci překážek pro vstup potenciální konkurence na trh.

l) různé druhy neformálních nebo jiných vazeb mezi dotčenými subjekty

Úřad zkoumá vazby mezi soutěžiteli, protože zvyšují pravděpodobnost, že budou vůči zákazníkům a konkurentům jednat jako jediný subjekt.

m) odvetné mechanismy

Velmi významným ukazatelem udržitelnosti koordinovaných účinků, v případě, že by nastaly, je potenciální možnost odvetné akce.

n) nedostatečný nebo omezený prostor pro cenovou konkurenci

Nedostatek nebo snížená cenová konkurence umožňuje dominantním soutěžitelům zvyšovat ceny ziskově, tj. bez rizika s tím související ztráty podílu na trhu.

Úřad zkoumá existenci konkurentů, kteří nejen že jsou schopni ceny snižovat, ale také je snižovat tak, aby to mělo výrazný dopad na tržní podíl – to snižuje pravděpodobnost existence společné významné tržní síly.

Dále může Úřad zkoumat zejména necenové faktory při nákupních rozhodnutích zákazníků, jako je například image značky a sdílení stejných postojů, popřípadě přístup k distribučním kanálům.

o) použití kritérií pro stanovení samostatné významné tržní síly

Společnou významnou tržní silou se rozumí společné obsazení dominantní pozice dvěma nebo více společnostmi. Pro Úřad jsou rozhodující také kritéria užívaná k vyhodnocení samostatné významné tržní síly. Je to zejména kritérium velké překážky vstupu na trh, nedostatečná tržní síla na straně poptávky a neexistující potenciální konkurence.

Na základě analýzy výše uvedených kritérií Úřad rozhodne o existenci společné významné tržní síly na daném relevantním trhu.

2.2.1.3 Přenesená významná tržní síla

Úřad posoudí, zda je subjekt, který má významnou tržní sílu na jednom trhu, schopný rozšířit tuto svou dominanci i na trh úzce související, a to buď vertikálně, nebo horizontálně.

2.3 Postup při určení nápravných opatření

V závislosti na výsledcích analýzy relevantního trhu a vyhodnocení dosavadních regulačních opatření Úřad navrhne v souladu s § 51 Zákona, s čl. 9 až 13 Směrnice 2002/19/ES (Přístupová směrnice) a s čl. 17 až 19 Směrnice 2002/22/ES (Směrnice o univerzální službě) vhodná nápravná opatření. Tato nápravná opatření musí být přiměřená, objektivní a odůvodněná.

Úřad navrhuje pro podnik s významnou tržní silou jedno nebo několik z následujících nápravných opatření:

- a) průhlednost podle § 82 Zákona a čl. 9 Přístupové směrnice,
- b) nediskriminace podle § 77 a § 81 Zákona a čl. 10 Přístupové směrnice,
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona a čl. 11 Přístupové směrnice,
- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona a čl. 12 Přístupové směrnice,
- e) poskytování služby pronájmu okruhů v rozsahu minimálního souboru pronajímaných na celém území státu nebo jeho části podle § 76 Zákona a čl. 18 Směrnice o univerzální službě,

- f) umožnění volby a předvolby operátora podle § 70 odst. 1 Zákona a čl. 19 Směrnice o univerzální službě,
- g) související s regulací cen podle § 56 a § 57 Zákona a čl. 13 Přístupové směrnice.

Úřad je oprávněn na základě analýzy uložit dotčeným podnikům i jiná než výše uvedená nápravná opatření týkající se přístupu, a to po obdržení souhlasného stanoviska Komise.

Stanovil-li Úřad podnik s významnou tržní silou na některém relevantním trhu pro koncové uživatele a dospěl-li po provedení konzultace podle § 130 a § 131 Zákona k závěru, že uložení výše uvedených povinností nebude v souladu s čl. 17 Směrnice o univerzální službě sjednána náprava, je Úřad oprávněn dotčenému podniku rozhodnutím zakázat:

- a) neodůvodněné nebo nepřiměřené zvýhodňování některých koncových uživatelů,
- b) nepřiměřené vzájemné vázání služeb,
- c) účtování neúměrně vysokých cen,
- d) omezování hospodářské soutěže stanovením dumpingových cen.

Pokud výše uvedené zákazy již na trhu existují, Úřad může rozhodnout o jejich zachování, změně nebo zrušení.

V případě nadnárodních trhů Úřad postupuje v souladu s právem Evropských společenství a provádí společně s dotčenými národními regulátory analýzu relevantního trhu a popřípadě stanoví subjekt s významnou tržní silou. Po projednání s dotčenými národními regulačními úřady může Úřad rozhodnout o uložení zavedení povinností pro subjekt/subjekty s významnou tržní silou.

Úřad při analýze a volbě nápravných opatření zvažuje pravděpodobný dopad svých zásahů a sleduje jejich účinky během celého intervalu mezi jednotlivými analýzami.

Část C – Analýza relevantního trhu č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací

1. Úvod

Český telekomunikační úřad podle § 51 až 53 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, provedl analýzu relevantního trhu „Velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací“, který je označen jako trh č. 12 v souladu s čl. 2 opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/05.2006-21 (dále jen „Opatření“).

Cílem analýzy relevantního trhu je definování tohoto trhu v národních podmínkách České republiky a následné posouzení, zda trh je efektivně konkurenční, návrh případného stanovení podniku s významnou tržní silou a návrh případného uložení povinností podle Zákona.

Úřad postupoval při definování relevantního trhu, při vlastní analýze relevantního trhu a při určení nápravných opatření subjektům s významnou tržní silou podle Zákona, Vyhlášky, Opatření a v souladu s Metodikou uvedenou v části B.

Úřad provedl sběr dat a potřebných informací, zpracoval studii k analýze trhu pro diskuzi se zástupci asociací a Ministerstvem informatiky, která se uskutečnila 10. dubna 2005.

Úřad při analýze relevantního trhu:

- definoval trh věcně, územně a časově,
- zjišťoval přítomnost překážek trvalého nebo přechodného charakteru bránících vstupu na trh,
- zjišťoval, zda trh směřuje v přiměřeném časovém období k rozvoji efektivní konkurence,
- zjišťoval, zda jsou nedostatky trhu řešitelné pouze na základě práva hospodářské soutěže,
- analyzoval trh z hlediska určení samostatné a společné významné tržní síly,
- vyhodnotil stávající regulační opatření,
- navrhl uplatnění přiměřených nápravných opatření,
- projednal analýzu relevantního trhu č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací.

Úřad pro účely sběru dat pro provedení analýzy relevantního trhu zpracoval dotazník, který zveřejnil dne 9. září 2005 na svých internetových stránkách a zároveň jej dne 13. září 2005 rozeslal 276 dotčeným subjektům. Lhůta pro odevzdání vyplněného dotazníku byla stanovena na 30 dnů od jeho doručení. Úřad obdržel vyplněné dotazníky od poskytovatelů služeb na analyzovaném trhu, zejména společností ČESKÝ TELECOM, a.s., GTS Novera Tel, s.r.o. (dříve Telenor Networks, s.r.o.), RADIOKOMUNIKACE a.s. a Czech On Line, a.s. Úřad konstatuje, že obdržená data jsou pro účel analýzy trhu dostatečně vypovídající. Většina dotčených subjektů, které byly osloveny, nepůsobí na analyzovaném velkoobchodním trhu.

2. Definování relevantního trhu

2.1 Věcné vymezení

Relevantní trh č. 12 je definován, v souladu s Doporučením o příslušných trzích, jako velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací a tento přístup je realizován prostřednictvím datového toku (bitstream access), který umožňuje širokopásmový přenos dat v obou směrech ke koncovému uživateli. Datovým tokem (bitstream) se rozumí přenos souborů dat mezi koncovým uživatelem a bodem přístupu, který je zajišťován pro jiného operátora. Dále relevantní trh zahrnuje velkoobchodní širokopásmový přístup prostřednictvím datového toku poskytovaný prostřednictvím jiných infrastruktur, pokud umožňují přístup prostřednictvím datového toku tak, aby byl ekvivalentní přístupu k datovému toku poskytovanému prostřednictvím účastnických kovových vedení.

Ekvivalentním způsobem se rozumí způsob přístupu prostřednictvím datového toku, který je poskytovaný tak, aby umožnil jednoznačné určení datového toku ke koncovému uživateli ve srovnatelné kvalitě služeb jako prostřednictvím účastnických kovových vedení. Přístup prostřednictvím účastnických kovových vedení umožňuje samostatný jednoznačně určený datový tok mezi DSLAMem a koncovým uživatelem. Tento přístup nijak neovlivní datový tok k jinému koncovému uživateli, který je připojen na stejném DSLAMu. Širokopásmový přístup musí umožňovat koncovému uživateli širokopásmový přenos dat v

obou směrech, jehož jmenovitá minimální přenosová rychlost směrem ke koncovému uživateli (downlink) činí alespoň 128 kbit/s a přístup je trvale dostupný.

Vzhledem k věcnému vymezení relevantního trhu je velkoobchodní širokopásmový přístup prostřednictvím účastnických kovových vedení využívajících technologii xDSL součástí analyzovaného trhu.

Úřad zkoumal dané vymezení trhu z hlediska možných substitutů na straně poptávky a nabídky a konstatoval, že substitutem by mohl být velkoobchodní širokopásmový přístup poskytovaný prostřednictvím jiných infrastruktur, pokud umožňují přístup prostřednictvím datového toku tak, aby byl ekvivalentní přístupu prostřednictvím datového toku poskytovaného prostřednictvím účastnických kovových vedení.

a) přístup prostřednictvím televizních kabelových rozvodů (TKR)

Maloobchodní širokopásmové přístupy prostřednictvím televizních kabelových rozvodů se liší od přístupů prostřednictvím účastnických kovových vedení. Sítě TKR jsou vybudovány na principu sdílení datového toku mezi CMTS (Cable modem termination system) – datovou ústřednou umístěnou na hlavní stanici a kabelovými modemy u koncových uživatelů.

Sítě TKR v současné době nejsou provozovány v takovém rozsahu jako sítě umožňující širokopásmový přístup prostřednictvím účastnických kovových vedení. Sítě TKR jsou provozovány pouze v omezeném počtu lokalit s velkou hustotou obyvatelstva. Jsou prakticky nedostupné v mimoměstských aglomeracích.

Úřad proto nepovažuje přístup prostřednictvím sítí TKR za substitut.

b) přístup prostřednictvím WiFi

Technologie WiFi využívá pro přístup ke koncovému uživateli sdílení datových toků jednotlivých uživatelů a provozovat velkoobchodní širokopásmový přístup prostřednictvím datového toku, tzn. „pevně vydělit datový tok ke konkrétnímu koncovému uživateli“ je nemožné. Jejich charakteristickým znakem je sdílení datového toku, což následně omezuje datový tok jednotlivých uživatelů využívající stejné přenosové zařízení (jednotlivé přístupové body). Většina těchto služeb je poskytována v tzv. volných pásmech (tzn. že využívání kmitočtových pásem nevyžaduje vydání individuálního oprávnění) a není možné zaručit kvalitu ekvivalentní přístupu prostřednictvím účastnických kovových vedení.

Úřad proto nepovažuje přístup prostřednictvím WiFi za substitut.

c) přístup prostřednictvím bezdrátových technologií FWA

Počet přístupů poskytovaných prostřednictvím bezdrátových technologií FWA je v současné době zanedbatelný a nezačlenění těchto služeb neovlivní výsledek analýzy. Proto zkoumání, zda tento způsob přístupu je součástí analyzovaného trhu, je bezpředmětné. Lze však pozorovat zájem o tyto služby na straně poptávky a určité aktivity podnikatelských subjektů na straně nabídky a Úřad bude dále sledovat jejich rozvoj.

d) přístup prostřednictvím CDMA

Technologie CDMA využívá pro přístup k mobilnímu koncovému uživateli sdílení datových toků jednotlivých koncových uživatelů a provozovat velkoobchodní širokopásmový přístup prostřednictvím datového toku, tzn. „pevně vydělit datový tok ke konkrétnímu

koncovému uživateli“ je nemožné. Tento přístup tedy není ekvivalentní širokopásmovému přístupu prostřednictvím datového toku prostřednictvím účastnických kovových vedení.

Úřad proto nepovažuje přístup prostřednictvím CDMA za substitut.

e) přístup prostřednictvím bezdrátových technologií UMTS

Počet přístupů poskytovaných prostřednictvím bezdrátových mobilních technologií UMTS je v současné době zanedbatelný, neboť služba je nabízena krátce a zatím ve velmi omezeném rozsahu. Nezačlenění těchto služeb neovlivní výsledek analýzy. Proto zkoumání, zda tento způsob přístupu je součástí analyzovaného trhu, je bezpředmětné. Úřad však bude dále sledovat jejich rozvoj.

f) přístup prostřednictvím optických vláken FTTx

Přístup poskytovaný prostřednictvím optických vláken FTTx umožňuje přístup prostřednictvím datového toku ekvivalentní přístupu prostřednictvím datového toku poskytovanému prostřednictvím účastnických kovových vedení.

Úřad považuje přístup prostřednictvím optických vláken FTTx za substitut.

Závěr:

Úřad konstatuje, že způsoby přístupu uvedené v bodech a) až e) nejsou součástí analyzovaného trhu, nicméně Úřad nevyklučuje jejich působení na maloobchodním trhu, čímž významně ovlivňují soutěžní podmínky analyzovaného velkoobchodního trhu.

2.2 Územní vymezení

Podnikatelé neomezují svoji nabídku na vybrané regiony a nabízejí služby plošně na území celé České republiky. Každý podnikatel poskytující služby širokopásmového přístupu uplatňuje vůči uživatelům stejné ceny a soutěžní podmínky jsou na celém území České republiky dostatečně homogenní. Služby tedy nejsou nabízeny v jednotlivých regionech za zřetelně odlišitelných podmínek.

Úřad proto došel k závěru, že územním vymezením relevantního trhu č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací je území celé České republiky.

2.3 Časové vymezení

Vzhledem ke zvyšující se poptávce po službách širokopásmového přístupu na maloobchodním trhu došlo ve sledovaném období k výraznému nárůstu poptávky po službách širokopásmového přístupu prostřednictvím xDSL (xDSL širokopásmové přístupy) na velkoobchodním trhu. To dokumentuje trvalý růst xDSL širokopásmových přístupů. Meziroční změna počtu xDSL přístupů činila k 31. prosinci 2004 686 %, k 31. prosinci 2005 277 %. Důvodem těchto vysokých nárůstů je prakticky nulová výchozí základna v roce 2003, kdy společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. začala tyto služby poskytovat.

Společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. jako prakticky jediný vlastník účastnických kovových vedení začala služby širokopásmového přístupu s využitím technologií xDSL poskytovat na maloobchodním trhu v průběhu roku 2003. Od druhé poloviny roku 2003 došlo novelou zákona č. 151/2000 Sb. také k uložení povinnosti zpřístupnění účastnického kovového vedení. Následně byla společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. uložena povinnost propojení pro služby širokopásmového přístupu s využitím technologie ADSL.

Na analyzovaném trhu v současné době působí čtyři společnosti – ČESKÝ TELECOM, a.s., GTS Novera Tel, s.r.o. (dříve Telenor Networks s.r.o.), RADIOKOMUNIKACE, a.s. a Czech On Line, a.s.

Společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. a GTS Novera Tel, s.r.o. nabízejí službu přístupu prostřednictvím datového toku alternativním operátorům (třetím stranám). Maloobchodní služby na základě využití velkoobchodní nabídky přístupu nabízí v současné době v České republice 22 alternativních operátorů. Společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s., RADIOKOMUNIKACE a.s. a Czech On Line, a.s. poskytují tento přístup formou tzv. interní zásobování (self-supply) samy sobě za účelem poskytování služeb svým koncovým uživatelům.

Úřad předpokládá, že s postupujícím časem se soutěžní podmínky na relevantním trhu přístupu budou dále měnit. Soutěžní podmínky analyzovaného trhu jsou významně ovlivněny situací na odpovídajícím maloobchodním trhu (především působením poskytovatelů služeb širokopásmového přístupu prostřednictvím TKR, CDMA a WiFi), které nepřímo působí na analyzovaný trh.

Úřad předpokládá, že další analýzu provede do jednoho roku od uplatnění nápravných opatření vyplývajících z této analýzy.

2.4 Přítomnost překážek trvalého charakteru bránících vstupu na daný trh

Na základě dosavadních zkušeností Úřad nepředpokládá, že analýza bude identifikovat přítomnost překážek trvalého charakteru bránících vstupu na tento trh.

2.5 Zjišťování, zda trh směřuje v přiměřeném časovém období k rozvoji efektivní konkurence

Na základě dosavadních zkušeností Úřad předpokládá, že vzhledem k výše uvedené hypotéze neexistence překážek trvalého charakteru bránících vstupu na relevantní trh směřuje analyzovaný trh k rozvoji efektivní konkurence.

2.6 Zjišťování, zda jsou nedostatky trhu řešitelné pouze na základě práva hospodářské soutěže

Na základě dosavadních zkušeností Úřad předpokládá, že analýza prokáže, že pozice společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. na analyzovaném trhu je natolik silná, že uplatnění pouze ex post regulace by nebylo dostatečně účinné.

3. Analýza relevantního trhu

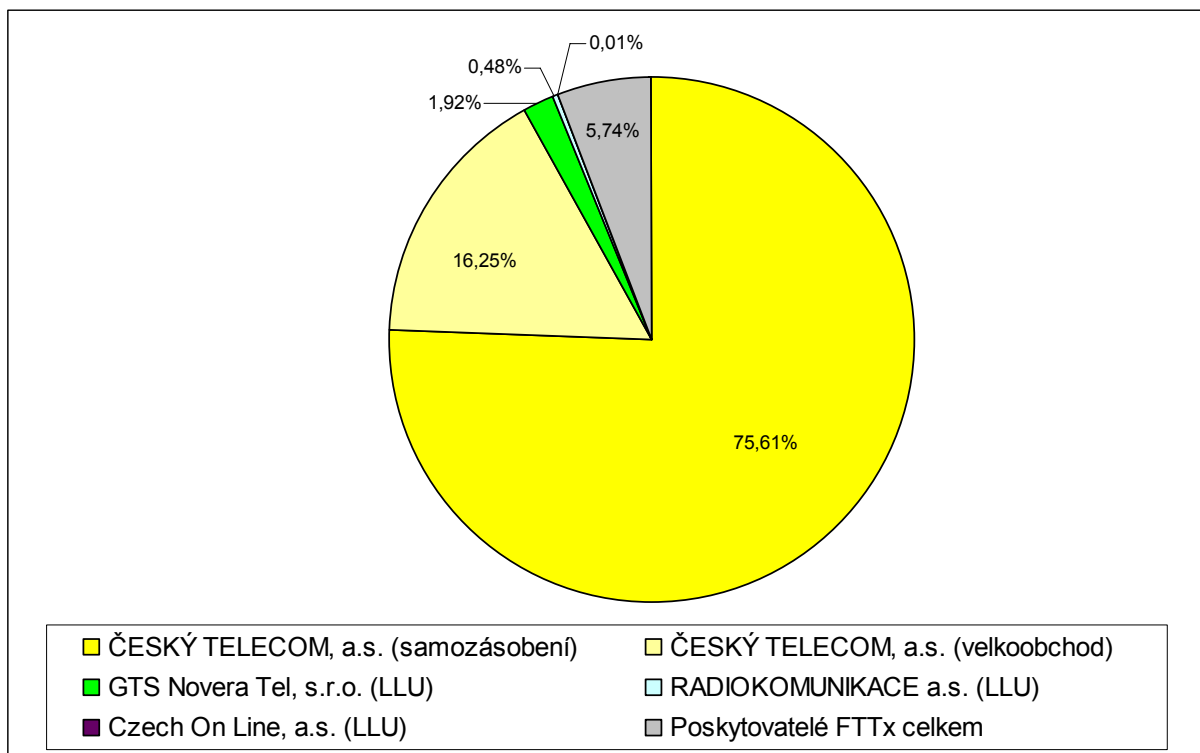
3.1 Samostatná významná tržní síla

3.1.1 Tržní podíl

Velikost tržního podílu

Úřad analyzoval počet širokopásmových přístupů.

Graf č. 1: Tržní podíl jednotlivých poskytovatelů vyjádřený v počtu širokopásmových přístupů k 31. 12. 2005



Graf č. 1 vyjadřuje podíl xDSL širokopásmových přístupů společností ČESKÝ TELECOM, a.s. a ostatních poskytovatelů na bázi zpřístupněných účastnických kovových vedení (LLU). Dále vyjadřuje také podíl ostatních poskytovatelů vyjádřený v počtu přístupů na bázi optických vláken (FTTx).

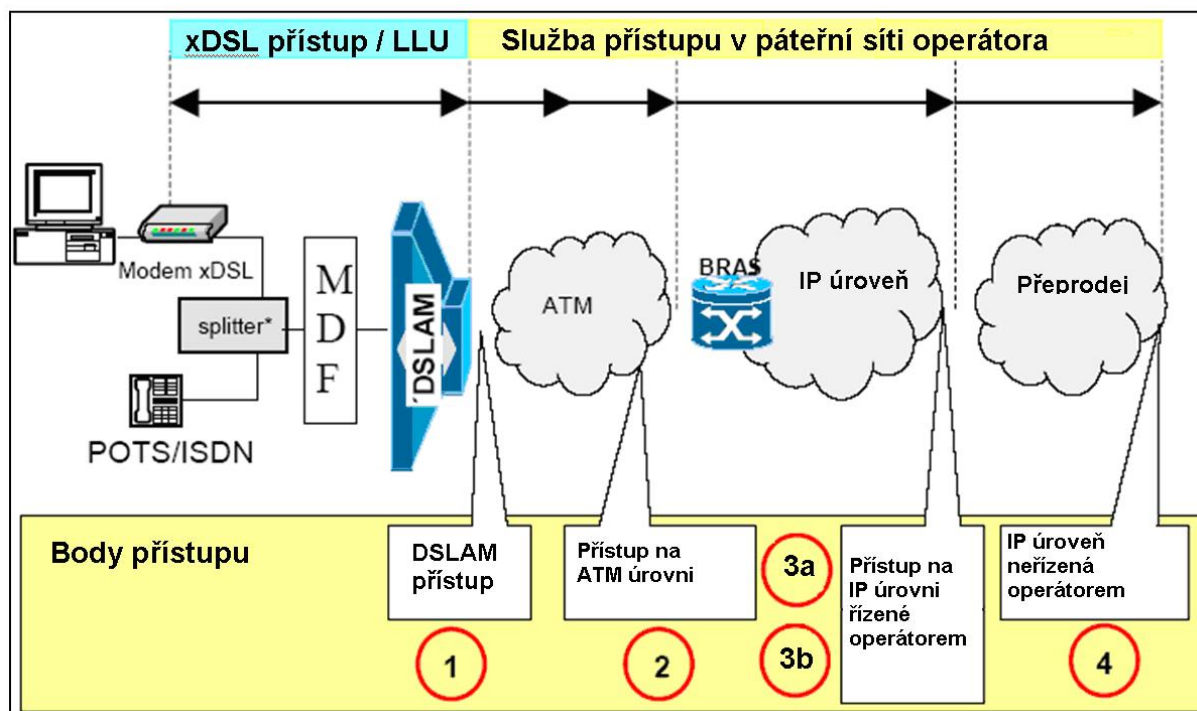
V grafu č. 1 jsou v rámci xDSL širokopásmových přístupů poskytovaných na bázi zpřístupněných účastnických vedení (LLU) uvedeny jak velkoobchodní přístupy poskytnuté společností GTS Novera Tel, s.r.o., tak i přístupy poskytnuté společností RADIOKOMUNIKACE, a.s. a Czech On Line, a.s. v rámci samozásobení. V rámci přístupů na bázi FTTx jsou uvedeny přístupy poskytnuté v rámci samozásobení. Služby prostřednictvím tohoto přístupu poskytuje více společností. Mezi nejvýznamnější patří především SMART Comp. a.s., GTS Novera a.s. a T-Systems PragoNet, a.s.

Jak je vidět z grafu, podíl společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. se započítáním xDSL a FTTx širokopásmových přístupů pro interní samozásobování na maloobchodním trhu činí cca 92 %, což jednoznačně indikuje existenci samostatné významné tržní síly.

Velkoobchodní širokopásmový přístup v České republice společností ČESKÝ TELECOM, a.s. nabízí přístup, který umožňuje alternativnímu operátorovi přístup prostřednictvím datového toku na IP úrovni síť ČESKÉHO TELECOMU, a.s. a provoz přechází přes BRAS (koncentrátor virtuálních spojení) ČESKÉHO TELECOMU, a.s. Alternativní operátor nemůže měnit jeho nastavení a využívá služby nastavené ČESKÝM TELECOMEM, a.s.. Alternativní operátor navazuje vlastní technologickou infrastrukturou a zajišťuje koncovým účastníkům přístup k vlastním službám (především přístup do sítě Internet). Alternativní operátor může při poskytování vlastních maloobchodních služeb pouze omezeně řídit charakteristiky datového toku ke koncovému uživateli – varianta 3b obrázku č. 1. Velkoobchodní přístup nabízený společností ČESKÝ TELECOM, a.s. nespadá do varianty č. 4 „čistého přepraveje“, neboť ten je definován jako služba, která je nabízena včetně přístupu do sítě Internet a alternativní operátor nemá možnost jakkoliv měnit charakteristiky

služby incumbentů. Přístup na ATM úrovni (varianta č.2) není ze strany společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. nabízen a poskytován, neboť společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. považuje technologii ATM za zastaralou a nehodlá do ní dále investovat. Tento přístup mohou ostatní podnikatelé využívat na základě velkoobchodní nabídky společnosti GTS Novera Tel, s.r.o. (dříve Telenor Networks, s.r.o.), a to jen v omezených lokalitách. Předávání datového toku za DSLAMem (varianta č.1) není v České republice nabízeno.

Obrázek č. 1: Varianty širokopásmového přístupu včetně přístupu k datovému toku na účastnickém kovovém vedení

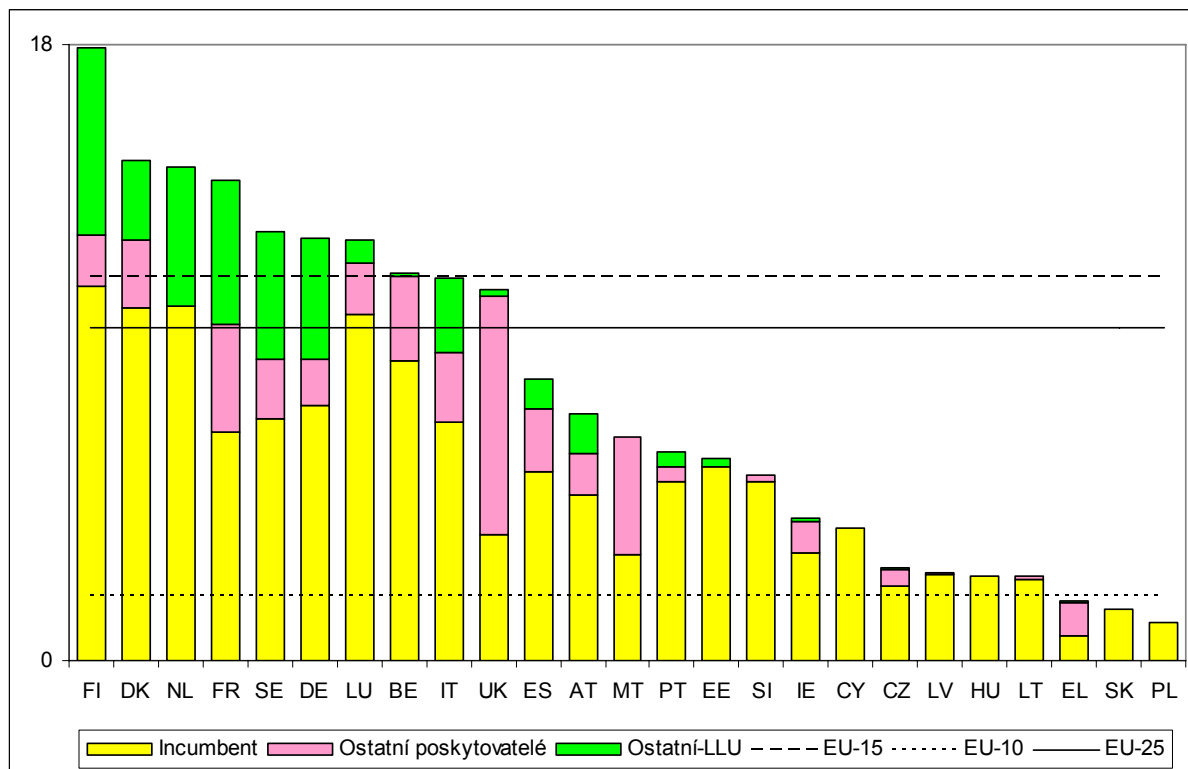


Tab. č. 1: Počet širokopásmových přístupů jednotlivých poskytovatelů v roce 2005

ČESKÝ TELECOM, a.s. samozásobení	224 735
ČESKÝ TELECOM, a.s. velkoobchod	48 285
GTS Novera Tel, s.r.o. (LLU) velkoobchod	5 718
RADIOKOMUNIKACE a.s. (LLU) samozásobení	1 426
Czech On Line, a.s. (LLU) samozásobení	7
Poskytovatelé FTTx celkem	17 049
Celkem	279 853

Úřad se dále, v souladu s analýzami národních regulačních úřadů ostatních členských států EU, zabýval srovnáním počtu xDSL širokopásmových přístupů v rámci EU.

Graf č. 2: Počet xDSL širokopásmových přístupů na 100 obyvatel v ČR a ostatních členských státech EU k říjnu 2005



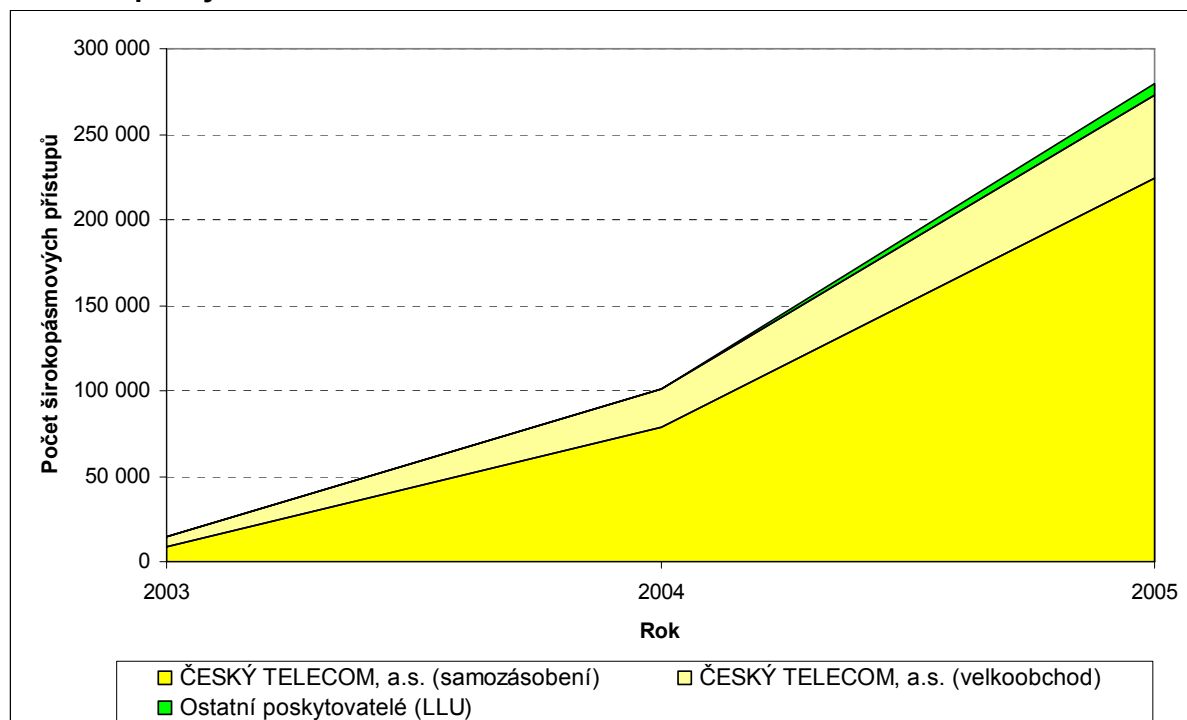
Zdroj údajů použitých v grafu: 11. implementační zpráva EU pro odvětví elektronických komunikací

V grafu č. 2 odpovídá kategorii „Incumbent“ počet xDSL přístupů poskytnutých nejvýznamnějšími poskytovateli na maloobchodním trhu, což v případě ČR znamená počet přípojek společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. Kategorii „Ostatní poskytovatelé“ odpovídá počet přípojek poskytnutých na maloobchodním trhu prostřednictvím velkoobchodních nabídek širokopásmového přístupu. V kategorii „Ostatní-LLU“ je uveden počet xDSL přístupů poskytnutých na základě zpřístupnění účastnického kovového vedení.

Počet xDSL širokopásmových přípojek ostatních členských států Evropské unie, dostupnost služeb xDSL společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. na území ČR (v roce 2005 společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. udává, že může služby širokopásmového přístupu poskytovat na cca 90 % celkového počtu svých vedení) a malé využití služeb zpřístupnění účastnických kovových vedení ukazují na zřejmý potenciál růstu služby širokopásmových přístupů na analyzovaném trhu.

Vývoj tržního podílu

Graf č. 3: Vývoj tržního podílu xDSL širokopásmových přístupů jednotlivých poskytovatelů



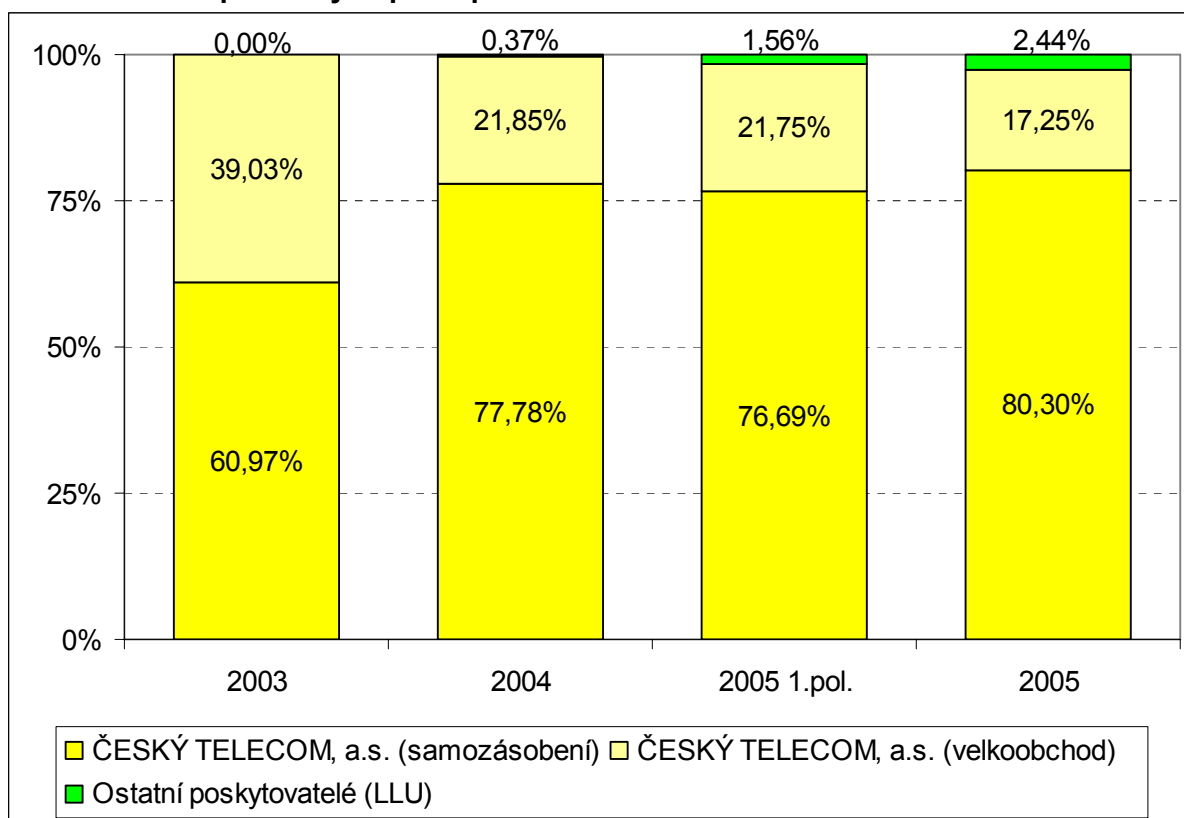
Graf č. 3 vyjadřuje vývoj počtu xDSL širokopásmových přístupů společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. a ostatních poskytovatelů na bázi zpřístupněných účastnických kovových vedení (LLU). V grafu není znázorněn podíl počtu přípojek zřízených technologií FTTx, protože v minulých letech nebyl jejich počet statisticky zachytitelný.

V grafu č. 3 jsou v rámci xDSL širokopásmových přístupů poskytovaných na bázi zpřístupnění ostatními poskytovateli souhrnně uvedeny jak velkoobchodní přístupy poskytnuté společnostmi GTS Novera Tel, s.r.o., tak i přístupy poskytnuté společnostmi RADIOKOMUNIKACE, a.s. a Czech On Line, a.s. v rámci interního samozásobování na maloobchodní úrovni. Z grafů č. 1 a č. 3 je evidentní, že možnost zpřístupnění účastnického kovového vedení²⁾ zatím nevedla k významnějšímu růstu konkurence na analyzovaném trhu.

Tato skutečnost je zřejmá i v grafu č. 4, který vyjadřuje vývoj tržního podílu xDSL širokopásmových přístupů.

²⁾ Viz analýza relevantního trhu č. 11 – velkoobchodní plný přístup k účastnickému kovovému vedení nebo sdílený přístup k účastnickému kovovému vedení nebo úseku účastnického kovového vedení sítě pro účely poskytování služeb elektronických komunikací.

Graf č. 4: Vývoj tržního podílu jednotlivých poskytovatelů vyjádřený v počtu xDSL širokopásmových přístupů



Z výše uvedeného grafu je zřejmý růst tržního podílu společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. poskytující služby širokopásmového přístupu v rámci interního samozásobování na maloobchodní úrovni (self-supply), což ukazuje na existenci samostatné významné tržní síly.

V porovnání s ostatními členskými státy Evropské unie je tržní podíl společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. na analyzovaném trhu vyšší než průměrný tržní podíl nejvýznamnějších poskytovatelů (incumbent) členských států Evropské unie. V ČR dochází k opačnému trendu vývoje tržního podílu incumbentů oproti průměrnému tržnímu podílu v členských státech Evropské unie, jelikož průměrný tržní podíl incumbentů ve státech EU klesá. Tento vývoj má řadu důvodů (např. opakované akční nabídky incumbentů, ke kterým neexistovaly odpovídající velkoobchodní nabídky; rozdílné zacházení se zákazníky incumbentů a ostatních operátorů). Toto svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

3.1.2 Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

Kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné

ČESKÝ TELECOM, a.s. může využít k poskytování služeb s technologií xDSL na analyzovaném trhu téměř celou svou přístupovou síť, (tato infrastruktura je předmětem relevantního trhu č. 11 – přístup k účastnickému kovovému vedení pro účely poskytování služeb elektronických komunikací). Na analyzovaném trhu existuje prostor pro budování infrastruktury v případě využití jiných technologií. Vybudování sítě srovnatelného rozsahu a parametrů jako přístupová síť společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. ostatními poskytovateli by vyžadovalo vynaložení takových investic, které by nezajišťovaly ekonomickou návratnost. Přístupové sítě ostatních operátorů jsou proto zpravidla lokálního charakteru. Z tohoto

důvodu je přístupová síť společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. nesnadno duplikovatelnou infrastrukturou.

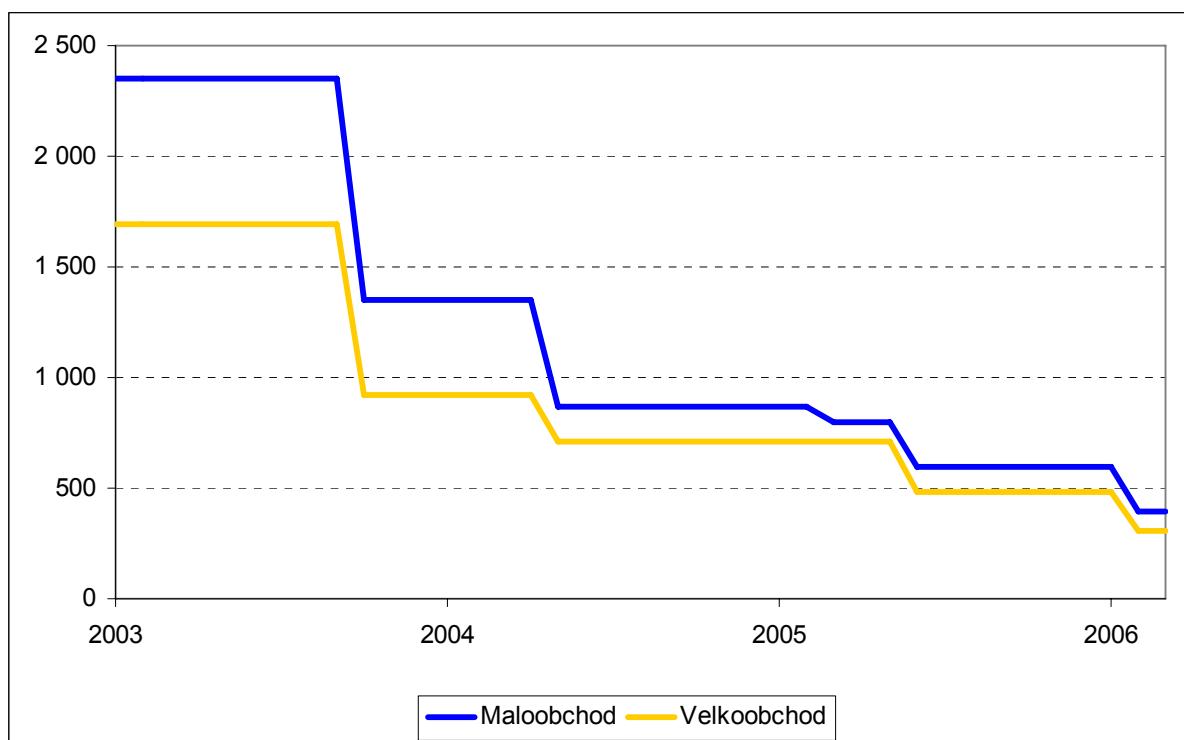
Společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. byla na relevantním trhu č. 11 určena podnikem se samostatnou významnou tržní silou. Povinnost zpřístupnění účastnického kovového vedení, zejména nově vydaná rozhodnutí pro regulaci trhu č. 11 včetně regulace cen pozitivně ovlivní úroveň soutěže na analyzovaném trhu.

Ceny a ziskovost

Úřad pro posouzení vývoje cen za širokopásmový přístup zvolil nabídku ADSL služeb ČESKÉHO TELECOMU, a.s. s kapacitou 512/128 kbit/s a agregací 1:50. Tato služba byla poskytována po celé sledované období jak na maloobchodní, tak na velkoobchodní úrovni a charakteristiky této služby na maloobchodní a velkoobchodní úrovni se na rozdíl od služeb s jinou přenosovou kapacitou po celé sledované období téměř neměnily.

Jelikož velkoobchodní služba širokopásmového přístupu prostřednictvím datového toku společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. nespadá do „čistého“ přeprave, velkoobchodní ceny nezahrnují oproti cenám maloobchodním náklady na zajištění některých služeb, především propojení do sítě Internet.

Graf č. 5: Vývoj pravidelných měsíčních cen za služby širokopásmového přístupu s kapacitou 512/128 kbit/s a agregací 1:50 společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. na maloobchodní a velkoobchodní úrovni (bez DPH)



Z grafu je zřejmý trvalý pokles cen.

Kritérium ceny a ziskovost nesevídčí o existenci významné tržní síly.

Vertikální integrace

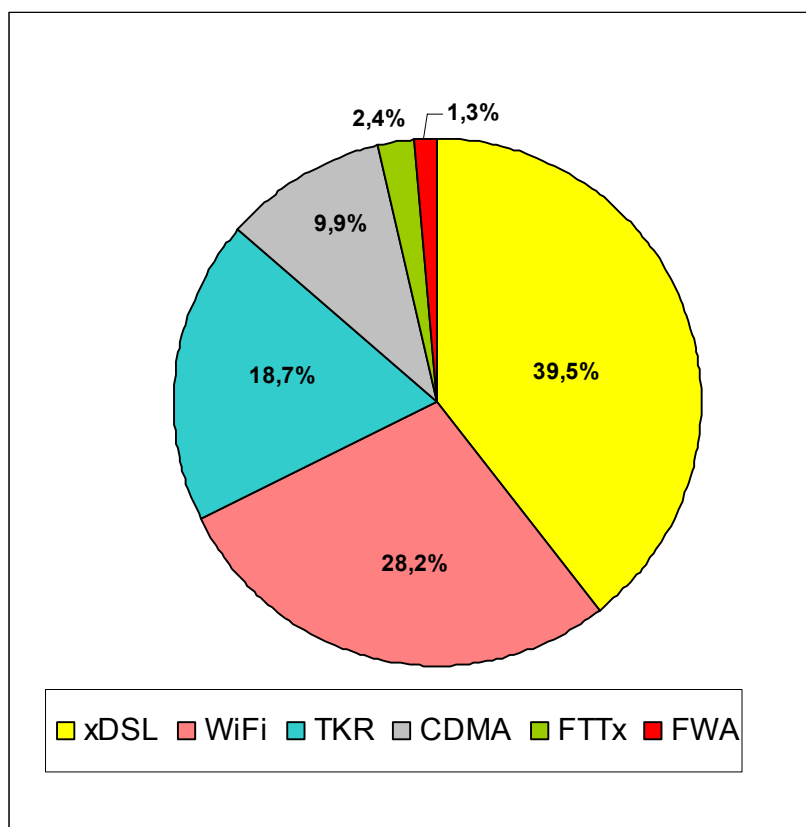
Společnost ČESKÝ TELECOM, a.s., provozuje vlastní přístupovou síť, na níž poskytuje služby sama sobě v rámci interního samozásobování pro služby svým koncovým uživatelům a současně tyto služby poskytuje ostatním poskytovatelům na trhu. Je tak schopna poskytovat produkty nebo služby v rámci celého tržního řetězce. To jí umožňuje větší míru nezávislosti než jejím konkurentům.

Kritérium vertikální integrace svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

3.1.4 Kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

Úřad při analýze relevantního trhu sledoval také situaci na maloobchodním trhu širokopásmového přístupu, neboť velikost a rozvinutost poptávky na maloobchodní úrovni přímo ovlivňuje poptávku po velkoobchodních službách širokopásmového přístupu prostřednictvím datového toku.

Graf č. 6: Tržní podíl jednotlivých technologií širokopásmového přístupu na maloobchodním trhu vyjádřený v počtu širokopásmových přístupů k 31. 12. 2005



Tab. č. 2: **Počet širokopásmových přístupů prostřednictvím jednotlivých technologií širokopásmového přístupu na maloobchodním trhu k 31. 12. 2005**

Technologie	Počet
xDSL	279 853
WiFi	200 000
TKR	132 944
CDMA	70 342
FTTx	17 049
FWA	8 875
Celkem	709 063

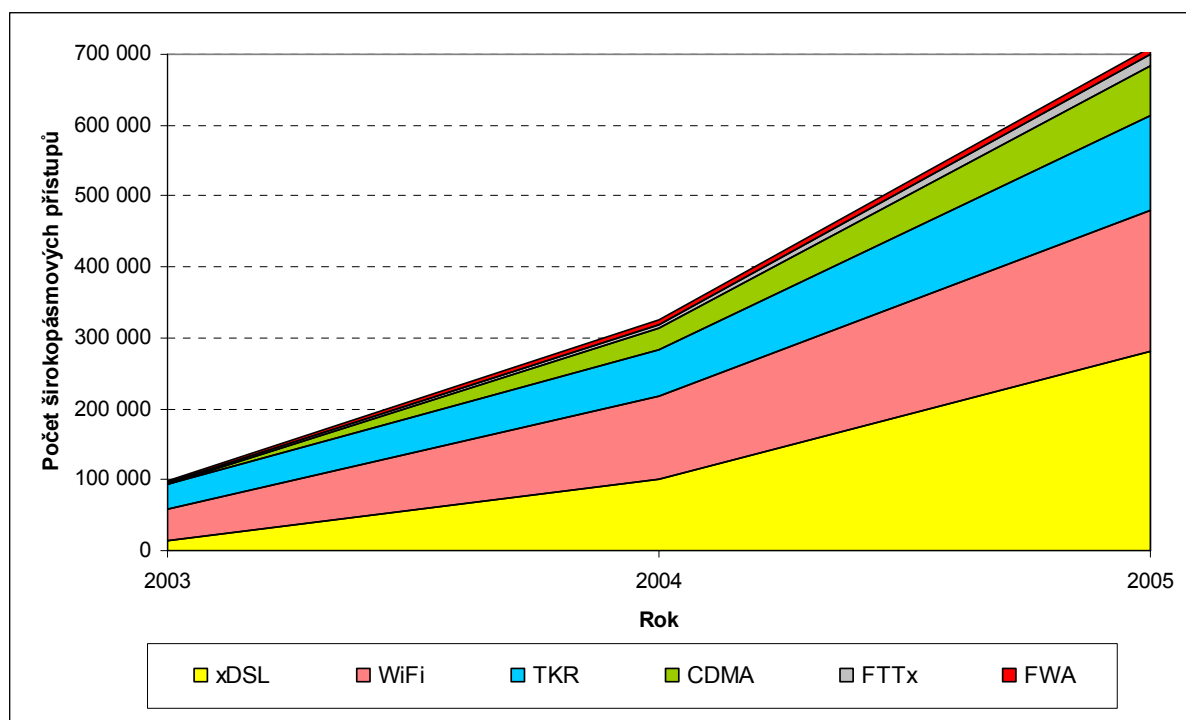
V případě maloobchodního trhu byly zahrnuty i technologie, které na velkoobchodní úrovni nebyly označeny jako substituty. Důvodem je odlišné posuzování skutečnosti co je a není substitutem ze strany koncového uživatele. Zatímco na velkoobchodní úrovni Úřad striktně respektoval požadavek technické ekvivalence, na maloobchodním trhu je pro hodnocení existence substitutu odhlédnuto od konkrétní technologie a jsou posuzovány výhradně požadavky koncového uživatele.

Z grafu je vidět, že podíl služeb širokopásmového přístupu realizovaných na maloobchodním trhu prostřednictvím xDSL na celkových maloobchodních širokopásmových přístupech nepřevyšoval 40 %.

Relativně vysoký podíl WiFi sítí na maloobchodním trhu lze vysvětlit především pozdním rozšířením služeb xDSL (až v roce 2004), malým využitím služby zpřístupněných účastnických vedení (rozvoj také až v roce 2004) a relativně vysokými cenami xDSL služeb pro koncové uživatele v letech 2004 až 2005. Tento stav přetrvává i přes další pokles cen v roce 2006. Uživatele od využívání xDSL služeb odrazuje i to, že při využívání služeb xDSL je nutné využívat, tedy i platit přístup k telefonní síti. To je nevýhodné zejména pro uživatele, kteří pro hlasové služby využívají výhradně mobilní telefonní služby.

V roce 2003 služby xDSL společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s., příp. služby širokopásmového přístupu prostřednictvím rozvodů kabelových televizí byly dostupné pouze v některých oblastech ČR a WiFi sítě vznikaly jako alternativa pro uspokojení rostoucí poptávky koncových uživatelů po službách širokopásmového přístupu. Při sledování situace na maloobchodním trhu širokopásmového přístupu Úřad neměl k dispozici ověřené údaje týkající se připojení koncových uživatelů pomocí bezdrátových přístupů v bezlicenčním pásmu 2,4 GHz (WiFi sítě). Úřad proto přihlížel k odborným odhadům o počtu WiFi přístupů provedených sdružením Internet pro všechny, k odhadům uveřejněným v Národní politice pro vysokorychlostní přístup a také k veřejným údajům poskytovaným jednotlivými společnostmi nebo sdruženími provozujícími WiFi sítě.

Graf č. 7: Vývoj jednotlivých technologií širokopásmového přístupu na maloobchodním trhu vyjádřený v počtu přístupů k 31. 12. 2005



Z grafu č. 7 je zřejmé, že počet širokopásmových přístupů na maloobchodním trhu výrazně roste, a roste také počet širokopásmových přístupů realizovaných na maloobchodním trhu prostřednictvím xDSL. Technologie xDSL získává postupně vyšší tržní podíl na analyzovaném trhu, což je dáno především klesající cenou pro koncové uživatele (viz graf č. 5 – kapitola ceny a ziskovost). Toto ukazuje na silný nepřímý vliv ostatních technologií na maloobchodním trhu, na kterém konkurenční prostředí vytváří tlak na snižování cen a společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. se tak při vytváření cen nemůže chovat nezávisle.

V přiměřeném časovém období si technologie WiFi však budou nadále udržovat významný podíl na maloobchodním trhu, a to z důvodu jejich nižších pravidelných cen za používání a také postupným přechodem na výhodnější kmitočtové pásma v 5 GHz, které zajistí koncovým uživatelům vyšší kvalitu služeb.

Úřad konstatuje, že konkurenční prostředí na maloobchodním trhu působí nepřímo i na analyzovaný trh, čímž omezuje možnost podniku s významnou tržní silou chovat se nezávisle na konkurentech.

Ostatní kritéria

Další kritéria uvedená v Metodice Úřad nepovažuje na tomto relevantním trhu za určující při rozhodování o existenci samostatné významné tržní síly, a proto nejsou podrobena analýze.

3.2 Výsledky vyhodnocení samostatné významné tržní síly podle zvolených kritérií

Úřad konstatuje v souladu s Metodikou, že vzhledem k tomu, že tržní podíl společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. převyšuje 75 %, jedná se o podnik s významnou tržní silou. Tento závěr nevyvrátilo zkoumání dalších kritérií.

Na základě provedené analýzy Úřad konstatuje, že na relevantním trhu velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací byl stanoven podnik s významnou tržní silou, kterým je ČESKÝ TELECOM, a.s.

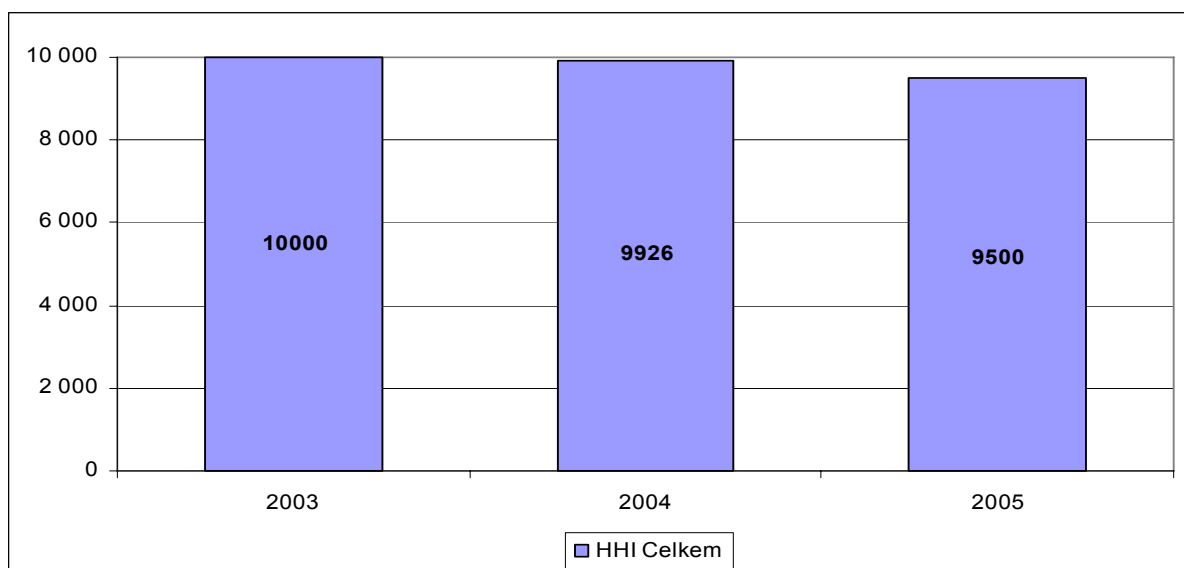
3.3 Zkoumání společné významné tržní síly

Koncentrace trhu

Tab. č. 3: Hodnoty HHI – tržní podíl podle počtu přístupů

	2003	2004	2005
ČESKÝ TELECOM, a.s.	10000,00000	9925,59491	9496,04063
GTS Novera Tel, s.r.o.	0,00000	0,11292	4,16526
RADIOKOMUNIKACE a.s.	0,00000	0,00135	0,25906
Czech On Line, a.s.	0,00000	0,00000	0,00001
Celkem	10000,00000	9925,70918	9500,46495

Graf č. 8: Hodnoty HHI – tržní podíl podle počtu přístupů



Úřad posoudil koncentraci trhu s využitím indexu HHI. Index HHI sice klesá, ale z jeho výše blíží se 10 000, je zřejmé, že se jedná o vysoce koncentrovaný trh (prakticky monopol). Úřad dospěl k závěru, že struktura trhu velkoobchodního širokopásmového přístupu nenapomáhá koordinaci postupů a tím k vytváření společné významné tržní síly.

Další kritéria

Ani žádné z dalších kritérií nesevččí pro existenci společné významné tržní síly.

3.4 Výsledky vyhodnocení společné významné tržní síly podle zvolených kritérií

Na základě provedené analýzy Úřad konstatuje, že na relevantním trhu neexistují podniky se společnou významnou tržní silou.

3.5 Přenesená významná tržní síla

ČESKÝ TELECOM, a.s. byl označen jako podnik s významnou tržní silou, proto zkoumání, zda na analyzovaný trh není přenesena významná tržní síla z jiného trhu, je bezpředmětné.

3.6 Závěry k analýze trhu

Úřad konstatuje, že trh č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací není efektivně konkurenčním trhem, neboť na něm působí podnik s významnou tržní silou ČESKÝ TELECOM, a.s. a nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže (regulace ex post) nepostačují k řešení daného problému. Z provedené analýzy vyplývá, že tržní síla společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. vyjádřená tržním podílem je natolik významná, že pro fungování trhu je nezbytné předem stanovit některé podmínky pro její podnikání.

Úřad konstatuje, že analyzovaný trh sice směřuje k rozvoji efektivní konkurence, ale dosud vyžaduje stanovení podmínek pro podnikání na základě ex ante regulace. Postup pouze podle principů ex post regulace by nebyl dostatečně účinný. Vzhledem však k tomu, že na maloobchodním trhu širokopásmového přístupu existuje efektivní konkurenční prostředí, které nepřímo významně působí na analyzovaný trh, se předpokládá stanovení mírnějších podmínek podnikání.

Analýza neprokázala, že na trhu dochází k uplatňování nepřiměřeně vysoké ceny v neprospěch koncových uživatelů.

Úřad na tomto trhu neshledal existenci společné významné tržní síly ani přenesené významné tržní síly.

4. Nápravná opatření

4.1 Platná regulační opatření

4.1.1 Regulace ze zákona

Povinnost vést oddělenou evidenci nákladů, tržeb a výnosů podle schválené metodiky v souladu s opatřením Úřadu a předkládat Úřadu roční zprávu o vývoji nákladů, tržeb, výnosů a ziskovosti, včetně vloženého kapitálu, byla stanovena § 79 zákona č. 151/2000 Sb. Tato povinnost platila pro držitele telekomunikační licence, tj. provozovatele veřejných telekomunikačních sítí a poskytovatele veřejné telefonní služby. Na základě přechodných ustanovení Zákona platí tato povinnost nadále pro provozovatele veřejné telekomunikační sítě a poskytovatele veřejné telekomunikační služby, který byl přede dnem nabytí účinnosti Zákona označen jako subjekt s významnou tržní silou.

Stanovení povinnosti podle § 37a zákona č. 151/2000 Sb. zveřejnit referenční nabídku zpřístupnění pro provozovatele veřejné pevné telefonní sítě s výrazným postavením na trhu od srpna 2003. Společnost ČESKÝ TELECOM, a.s., která byla označena jako poskytovatel s výrazným podílem na trhu, zveřejnila referenční nabídku zpřístupnění v prosinci 2003. Na základě přechodných ustanovení Zákona platí tato povinnost nadále pro provozovatele veřejné telekomunikační sítě a poskytovatele veřejné telekomunikační služby, který byl přede dnem nabytí účinnosti Zákona označen jako subjekt s výrazným podílem na trhu, a to do doby stanovení podniku s významnou tržní silou.

Stanovení povinnosti podle § 38 zákona č. 151/2000 Sb. předložit Úřadu smlouvu o přístupu nebo propojení, včetně jejich dodatků a změn bylo průběžně plněno. Tato povinnost platí i podle Zákona.

4.1.2 Regulace uplatněná Úřadem na daném trhu podle předchozího regulačního rámce

Platná cenová rozhodnutí vydaná na základě zákona č. 151/2000 Sb. pro regulaci služeb poskytovaných na relevantním trhu č. 12 a účinná nejdéle do 30. dubna 2006 jsou následující:

- cenové rozhodnutí č. 03/PROP/2004, ze dne 1. dubna 2004, kterým se stanoví způsob výpočtu a maximální měsíční ceny za propojení veřejných pevných telekomunikačních sítí pro zprostředkování širokopásmového přístupu ke službám sítě Internet a dalším službám s využitím technologie ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) v přístupové síti, ve znění dodatku č. 1 ze dne 22. dubna 2005. Tato oblast cen je předmětem regulace s účinností od 15. dubna 2004. Uvedené cenové rozhodnutí stanoví způsob výpočtu a maximální ceny pouze u měsíčních cen, a to pouze u vybraných pěti typů služby ADSL s rozlišením rychlosti, agregace a objemu přenesených dat.
- vzhledem k tomu, že ČESKÝ TELECOM, a.s., byl přesvědčen o nezákonnosti a ústavním nesouladu cenového rozhodnutí č. 03/PROP/2004, jakož i o tom, že toto cenové rozhodnutí bezprostředně zasahuje do jeho subjektivních práv a povinností, byla z jeho strany podávána žaloba s návrhem na zrušení cenového rozhodnutí.
- cenové rozhodnutí č. 01/2003, ze dne 3. února 2003, kterým se stanoví ekonomicky neoprávněné náklady pro účely tvorby regulovaných cen za veřejné telekomunikační služby, cen za propojení a pro účely povinnosti vést oddělenou evidenci nákladů, tržeb a výnosů, včetně vloženého kapitálu, pro tvorbu cen. V tomto cenovém rozhodnutí jsou uvedeny ekonomicky neoprávněné náklady, které musí být vyloučeny při tvorbě cen tzn. i při tvorbě cen vztahujících se ke službám poskytovaným na relevantním trhu č. 12.
- Úřad rozhodl o změně referenční nabídky propojení společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. čj. 6061/III/2003–610 dne 24. dubna 2003 a čj. 15 842/2004–603 dne 27. července 2004.
- Úřad rozhodl spory věci uzavření smluv o propojení sítí týkající se přístupu ke službám s využitím technologie ADSL mezi ČESKÝM TELECOMEM, a.s. a Contactel s.r.o. čj. 17 790/2004–603 dne 7. září 2005 (rozhodnutí bylo napadeno žalobou), GTS NOVERA a.s. čj. 28 382/2004–603 dne 11. března 2005 (rozhodnutí bylo napadeno žalobou), GTS NOVERA a.s. čj. 29 220/2005–603 dne 11. března 2005 (rozhodnutí bylo napadeno žalobou), Czech On line, a.s. čj. 25 383/2004–610/II dne 25. ledna 2005 (rozhodnutí bylo napadeno žalobou), Czech On line, a.s. čj. 29 211/2004–610 (řízení není zatím ukončeno), Czech On line, a.s. čj. 8 954/2005–610 (řízení není zatím ukončeno), Tiscali Telekomunikace Česká republika s.r.o. čj. 7 636/2005 dne 3. května 2005 (napadeno žalobou), NEXTRA Czech Republic s.r.o. čj. 16 157/2004–610 (řízení není zatím ukončeno), RADIOKOMUNIKACE a.s. čj. 13 870/2005–610 (řízení není zatím ukončeno).

Úřad rozhodl ve sporech o propojení sítí pro služby poskytované technologií CDMA mezi společnostmi Contactel s.r.o. a Eurotel Praha, spol. s r.o. čj. 27 067/2005-610 dne 17. srpna 2005, Czech On Line, a.s. a Eurotel Praha, spol. s r.o. čj. 29 806/2005-603 dne 30. srpna 2005, TISCALI Telekomunikace Česká republika s.r.o. a Eurotel Praha, spol. s r.o. čj. 34 609/2005-603 dne 29. listopadu 2005. Úřad žádostem o propojení sítí pro uvedené služby nevyhověl.

Společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. byl stanoven způsob výpočtu a stanovení maximálních měsíčních cen za propojení veřejných pevných telekomunikačních sítí pro zprostředkování širokopásmového přístupu ke službám sítě Internet a dalším službám s využitím technologie ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) v přístupové síti, a to u vybraných pěti typů služby ADSL s rozlišením rychlosti, agregace a objemu přenesených dat, cenovým rozhodnutím č. 03/PROP/2004 ze dne 1. dubna 2004 (s účinností od 15. dubna).

Tato regulace však později přestala splňovat svůj účel, neboť následně zveřejněná velkoobchodní nabídka společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. obsahovala nižší ceny, které byly postupně dále snižovány.

4.1.3 Vyhodnocení dosavadních opatření

Hlavním cílem regulace podle předchozího regulačního rámce bylo omezení možnosti společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. jednat nezávisle na své konkurenci a zákaznících, a to zejména při stanovování cen a dalších podmínek. Toho bylo dosahováno jednak prostřednictvím cenových rozhodnutí a dále tím, že Úřad v souladu se zákonem vstupoval do smluvních vztahů (smlouvy o propojení) a svým rozhodnutím stanovoval některé podmínky poskytování služeb. Cenová regulace byla uplatňována z důvodu, že ČESKÝ TELECOM, a.s. zpočátku požadoval nepřiměřené vysoké ceny, které neumožnily rozvoj konkurenčního prostředí.

4.2 Určení stanoveného období pro další analýzu, monitorování vývoje trhu

Úřad předpokládá, že podrobí relevantní trh nové analýze po jednom roce od uplatnění nápravných opatření.

4.3 Návrh nápravných opatření

Úřad bude vynucovat plnění povinností vyplývajících ze Zákona.

Je navrhováno uložit podniku s významnou tržní silou tyto povinnosti podle jednotlivých písmen § 51 odst. 3 Zákona a souvisejících opatření obecné povahy:

- a) průhlednosti podle § 82 Zákona, zejména
 1. uveřejnit referenční nabídku přístupu (včetně popisu příslušných nabídek, smluvních podmínek a cen),
 2. uveřejňovat informace týkající se přístupu k síti (včetně účetních informací, smluvních podmínek, technických specifikací, síťových charakteristik a cen),
- b) nediskriminace podle § 81 Zákona, zejména
 1. uplatňovat rovnocenné podmínky za rovnocenných okolností pro ostatní podnikatele,
 2. poskytovat ostatním podnikatelům služby a informace za stejných podmínek a ve stejné kvalitě, v jaké je poskytuje pro služby vlastní;
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona tak, aby
 1. při určování cen na maloobchodní i velkoobchodní úrovni bylo prokazatelné, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování,
 2. byly k dispozici podklady pro ověření nákladů a výnosů za jednotlivé služby;
- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona, zejména

1. povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na využívání a přístup k jeho specifickým síťovým prvkům,
 2. Úřad stanoví k těmto povinnostem technické, provozní a další podmínky zajišťující spravedlnost, proporcionalitu a včasnost;
- e) nenavrhuje se;
- f) nenavrhuje se;
- g) nenavrhuje se.

Část D – Konzultace s ÚOHS

Dne 19. května 2006 byl návrh projednán v pracovním styku a upraven. Podle ustanovení § 130 odst. 3 Zákona Úřad po vypořádání připomínek z veřejné konzultace předložil konečný text návrhu opatření obecné povahy k vyjádření ÚOHS.

Předseda ÚOHS dopisem ze dne 13. července 2006 sdělil, že se ztotožňuje se závěry analýzy.

Část E – Vypořádání připomínek

Dne 10. dubna 2006 se uskutečnilo pracovní jednání se zástupci provozovatelů sítí elektronických komunikací, asociací provozovatelů těchto sítí, Ministerstva informatiky ČR a TESTCOMu. Předmětem pracovního jednání byla „Analýza relevantního trhu č. 12 velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací“, kterou účastníci pracovního jednání obdrželi společně s pozvánkou na jednání. Relevantní podněty z diskuse i následně předané písemné připomínky zapracoval Úřad do textu analýzy. O jednání byl pořízen záznam. Tímto pracovním jednáním Úřad konzultoval analýzu relevantního trhu č. 12 nad rámec stanovený v § 130 Zákona.

Na základě § 130 zákona a podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě pak Úřad zveřejnil návrh analýzy č. A/12/XX.2006-Y relevantního trhu č. 12 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací, a výzvu k uplatnění připomínek k návrhu opatření na diskusním místě dne 26. května 2006. Připomínky k návrhu opatření bylo možno uplatnit do 26. června 2006. Připomínky uplatnilo šest dotčených subjektů.

Společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. a Ministerstvo informatiky v rámci připomínek navrhuje zahrnout TKR do věcného vymezení a následnou úpravu ostatních částí analýzy dotčených změnou věcného vymezení. A to z následujících důvodů. Věcné vymezení trhu tak, jak je definováno je příliš úzké a není v souladu s principem technologické neutrality. Relevantní trh je v souladu s Doporučením Komise definován jako přístup k datovému toku nebo přístup ekvivalentní. Jako jeden ze znaků ekvivalence je pak označeno „jednoznačné určení datového toku ke koncovému uživateli ve srovnatelné kvalitě jako prostřednictvím účastnických kovových vedení“ (ř. 641-643). „jednoznačně určený datový tok“ je mylně zaměňován s dedikovanou přenosovou kapacitou. I při sdílení přenosové kapacity je ovšem datový tok ke konkrétnímu uživateli jednoznačně určen. Dedikovanost přenosové kapacity nemůže být považována za definiční znak širokopásmových služeb. Dle názoru společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. nelze jakkoliv prokázat, že „sdílení datového toku mezi CMTS a kabelovými modemy u koncových uživatelů“ má vliv na funkční ekvivalenci služeb poskytovaných prostřednictvím technologií ADSL a TKR. Dále společné stanovisko ERG dokumentuje technickou realizovatelnost služeb obdobných bitstreamu v sítích TKR. Z hlediska substituce na straně nabídky a rovněž s ohledem na zahrnutí samozásobení do relevantního trhu je tedy zahrnutí přístupu prostřednictvím TKR do relevantního trhu

nezbytné. Díky pokrytí oblastí s vysokou hustotou obyvatelstva je pokrytí obyvatelstva a z toho plynoucí pozice kabelových operátorů na sledovaném trhu velmi významná a má značný vliv na chování ostatních poskytovatelů služeb bez ohledu na územní pokrytí. Přímo z textu analýzy vyplývá téměř 20% podíl na maloobchodním trhu, podle některých odhadů zveřejněných na konci března 2006 může „služeb některého z tuzemských kabelových operátorů využít více jak jeden milion domácností - kabelový Internet je tak s průměrným počtem 2,5 osoby na domácnost dostupný zhruba 2,5 milionů obyvatel“. Při porovnání dostupnosti rozvodů TKR a FTTx pak nemá vynětí TKR žádné opodstatnění.

Úřad se zabýval uvedenými skutečnostmi v návrhu analýzy a připomínku neakceptuje. Televizní kabelové rozvody (TKR) nejsou zahrnuty do věcného vymezení, a to z důvodů technických, provozních a omezené územní dostupnosti. Úřad na základě předložených údajů, považuje jednotlivé přístupové sítě (tedy xDSL a TKR) za natolik funkčně odlišné, že nespĺňují podmínku technické ekvivalence. To je dáno technickým řešením u TKR, které jsou vybudovány na principu sdílení přenosové kapacity v přístupové síti. V případě xDSL technologií dochází ke sdílení až za přístupovou sítí, tedy ve vyšší úrovni podle hierarchického uspořádání sítě. TKR proto nejsou vyloučeny z trhu z důvodu „dedikovanosti“. Poskytovatelé TKR nemohou, díky výraznému omezení velikosti přenosové kapacity, ve které dochází ke sdílení, nabízet služby ve srovnatelné kvalitě, jako poskytovatelé prostřednictvím účastnických kovových vedení, ani sami sobě v rámci interního samozásobení. TKR nejsou provozovány v takovém rozsahu jako sítě umožňující přístup prostřednictvím účastnických kovových vedení, jsou provozovány pouze v omezeném počtu lokalit. V případě optických vláken toto hledisko nebylo určující, neboť optická vlákna jsou postupně využívána jako náhrada kovových vedení v přístupových sítích.

Společnost Tiscali Telekomunikace Česká republika s.r.o. uvádí, že správní orgán má (podle § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb.) dbát na to, aby při rozhodování skutkově shodných či podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Z vysokého podílu společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. (který včetně samozásobení na analyzovaném trhu činí 92 %) v souladu Metodikou a již dříve provedenými analýzami jiných relevantních trhů (např. analýza relevantního trhu č. 8, kde podíl společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. byl obdobný jako v této analýze, v níž bylo uloženo nápravné opatření související s regulací cen) vyplývá, že z důvodu zachování právní jistoty subjektů na trhu a dodržení předvídatelnosti rozhodování správního orgánu, je, podle názoru společnosti Tiscali Telekomunikace Česká republika s.r.o., nutné přijmout i nápravné opatření související s regulací cen.

Této připomínce nebylo vyhověno. Úřad při určení významné tržní síly a uložení nápravných opatření vycházel nejen z tržního podílu, ale i z dalších kritérií, které je povinen v souladu s Metodikou posuzovat. Velikost a rozvinutost poptávky je jedním z důležitých kritérií, zejména ve vazbě na kritérium cen a ziskovosti. Zkoumání těchto kritérií prokázalo snižování cen společností ČESKÝ TELECOM, a.s. i dalšími poskytovateli. Analýza neprokázala, že by docházelo k uplatňování nepřiměřeně vysokých cen v neprospěch koncových uživatelů. Ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., není pro popisovaný případ relevantní.

Společnost Czech On Line, a.s. uplatnila připomínku, že neuplatnění cenové regulace je v rozporu s nepřiměřeně nízkými cenami, za které společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. nabízí služby koncovým zákazníkům, což má za následek narušení hospodářské soutěže. Důsledkem a faktem potvrzující uplatňování nepřiměřeně nízkých cen je, podle názoru společnosti Czech On Line, a.s., v analýze zdokumentovaný (graf č. 4), evropsky unikátní nárůst tržního podílu incumbenta na úkor ostatních subjektů. Společnost Czech On Line, a.s. dále uvádí, že na tuto skutečnost již několikrát upozorňovala ČTÚ a ÚOHS. Nutnost zavedení cenové regulace dokládá také mnoho vzniklých sporů, které byl řešeny ČTÚ a které analýza také prokazuje.

Této připomínce nebylo vyhověno z důvodů uvedených ve vyjádření k předchozí připomínce. V případě, že by se prokázalo uplatňování nepřiměřeně nízkých cen, mohlo by se jednat např. o křížové financování na úkor cen jiných služeb. V takovém případě lze takové chování prokázat na základě uložené povinnosti vést oddělenou evidenci nákladů a výnosů a sankcionovat podle Zákona.

Další připomínka argumentuje, že je nutnost zavedení cenové regulace, neboť je prakticky okamžitá vypověditelnost velkoobchodní nabídky společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. V případě neuplatnění cenové regulace tak tato nabídka nedává žádnou jistotu pro podnikání a ochranu investic.

Této připomínce nebylo vyhověno. Uplatnění cenové regulace neřeší vypověditelnost smluv. V návrhu nápravných opatření jsou subjektu s významnou tržní silou navrženy dostačující povinnosti, které ostatním subjektům zaručují jistotu pro podnikání a ochranu investic.

V tabulce vypořádání připomínek zveřejněné na diskusním místě je uvedeno znění všech připomínek a jejich vypořádání.

PhDr. Pavel Dvořák, CSc.
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu